

Csodabogarak

Ez a hatodik találkozásom a Találkozóval szervezőként. Többnek tűnik. Annyi élmény fűz hozzá. Az első benyomásom a Találkozó háttérmechanizmusáról 2008-as. Az a légkör, az a varázslat, ami a bácsgyulafalvi színházteremben fogadott... Csak néztem Áront és Martinát, akik akkor már nagyban a mélyvízben voltak, hogy hogyan kell ezt csinálni.

2009, Muzslya. A tusrózsa nélküli tusoló hidegvízzel, a cigarettabűzös, hideg vendégszoba, a menekülés Újvidékre, Bozóki Klári, a naponta megtett Újvidék–Muzslya–Újvidék járat. Az első súgózós évem Martinával és Áronnal. A majdnem verekedésbe totorkoló botrány a nagybecskerekiek zsúrizésén. Ágoston Pribilla Vali és Brestyánszki Rozi gondoskodása a csoportokról.

2010, Szilágyi. Rezesbanda várja Pribilla Valit. Vááá! Orcsik Károly atya, a meleg kandalló, a közös szoba a parókián, a csodálatos szilágyi közönség, Horváth Béla és a többiek, egy nagyon erős és rendkívül vendégszerető közösség. A templom és a gyalogút. A „banános kalács”, a barackszörp. Otthon-érzés.

2012, Torda. Még szülési szabadságon, csak benézek, látom, jól megy minden nélkülem, Gigi ott van, remek.

2013, Bácskertes. Silling tanár úrék, Pali bácsi, Józsi bácsi, Jaklina, Vali, Szilvia – csodálatos házigazdáink. Toldi, a mesemondó. Az utánozhatatlan halászlé. Apósom halála. A találkozó megszakad számomra.

2015, Bácskertes. Újra otthon Kupuzsinán. Silling tanár úrék kertje, a beöltözés a kupuzsini népviseletbe, tánc Maróval és Kiss Anitával az udvaron – csak a fotózkodás kedvéért. Első közös munka Simonyi Tamással, de jó, hogy itt van. Száguldás haza, minden éjjel, most már két gyerekhez. A kupuzsini csapat. Akik csodákra képesek. Mákos rétes.

2016, Magyarcsernye. Mindenütt ott a politika, elképesztő. Krizsán Szilvia, Perényi Balázs, G. Erdélyi Hermina – tüneményes művészberek, örülök, hogy velük lehetek. Pörög a Súgó Anita és Bálint Tibi keze alatt, de jó nekünk. Az utazások Szilviával.

Zalán belázasodik, aggódás. Balázs elismerő szavai. Nincsen amatőr színház.

2017, Bácsfeketehegy. Kevesebb csoport, mint amit vártunk. A szakmai válságom. Oláh Tamás is beállt a súgózásba, jessz, és Áron visszatért egy diplomával a kezében, végre jessz! Frici bátyánk, Maró és Öcsi. Szabadegyetemmel felérő zsúrizések. A zsúrizéseken sosem látott létszámú érdeklődő, bravó, Soma, bravó, közönség.

És közben bámulok. 317 résztvevő. Játsszók, rendezők, súgók, díszletesek, technikusok, ügyelők, zenészek. Felnőttek. Játsszanak. Hónapokon át készültek, hidegben próbáltak, idejüket adták, szöveget tanultak, összezőrrentek és kibékültek, együtt sokat nevettek. Közöset alkottak. Előadást csináltak. Aztán felvették *szépruhájukat*, mert újra nem telik és jöttek. Mosolyogva. Szívvel-lélekkel. És elvarázsolták a nézőket. Honnan van ez a kitartás? Honnan jön a felelősségtudat? Saját településeiken, ők 317-en 9-10 ezer nézőnek készítettek előadást ebben az évben. Ezeket mi most végignézhetjük, egy csokorba gyűjtve.

Nem kaptak érte fizetést. Sőt, maguk *vettek* fellépős inget és asztalost, aki a kulisszát összeeszkábálta. És nem kérnek érte semmit. Csak egy tapsot, egy mosolyt. Ettől telik meg a lelkük. Pótolhatatlan értékes tagjai ők a közösségünknek! Sikítanak, ha még volna erőm, hogy ne hagyjátok őket elmenni, kérlek! Elment Bóbán Edit Csernyéről, Bálint Klári Oromhegyesről, Majlát Tünde Verbászról, Pál Eszti Feketicsről, és még hányan a társulatokból, akiket nem tudok felsorolni... De jó lenne, ha visszajönnének, ha beállnának újra a sorba! És ők is, mint az idej 317-en mindnyájan, bársonyszőnyeg, virágosót, luxusautót kapnának! Mert arra, amit ők 317-en az asztalra tettek, nincs mit mondani. Csak bámulni lehet.

Hajvert Lódi Andrea

Közösségünk életrevalósága

Bácsfeketehegyhez bármilyen formában kötődő, és lakóit ismerő emberek döntő többsége tudja, hogy a kun származását nem feledő, arra valami kicsit is adó feketicsi ember bizonyos formában más, mint a Kárpát-medence déli peremén őshonosként megkapaszkodó magyar közösségünk többi tagja. Jellemzően keveset beszél, nem hivalkodik, öltözködését, lakóhelyét és viselkedését illetően visszafogott, egyszerű, tisztességes, becsületos és megbízható. Szavának és tettének súlya van. Teszi a dolgát. Köztudott az is, hogy a feketicsi ember semmit meg nem dicsér. Ami már annyira szép vagy tökéletes, hogy azt nem illik szó nélkül hagyni, akkor azt *elég szép* vagy *elég jó* kifejezéssel illeti. Témához kapcsolódó szókincséhez tartozik még, többek között, a *tűrhető*, *egyszer elmegy*, illetve sokmás ehhez illő kifejezés is.

Joggal kérdezheti a *Súgó*, a Bácsfeketehegyen 2017-ben megrendezett Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók XXII. Találkozója hivatalos színlapja záró számának olvasója, hogy mi köze van mindennek a színjátszásunkról megírandó gondolatokhoz, élményekhez és véleményemhez. Erre én csak azt tudom mondani, hogy az, amit a szemle előtt, alatt és most egy nappal a zárás előtt láttam, hallottam, megéltem és tapasztaltam, olyan szépnek és jónak tűnik, hogy megéri a dicséretként megfogalmazható feketicsi kifejezések bármelyikét, sőt talán ennél is többet. Úgy gondolom, örömmel állapíthatom – állapíthatjuk meg, hogy a bácsfeketehegyi Feketecs Művelődési Egyesület 148 éves történelme során harmadízben is méltó házigazdája volt nemzeti közösségünk színjátszása legnagyobb ünnepének.

Az eddigi Találkozók szervezői tudják, hiszen velük is megtörtént ez a közösségépítő csoda, hogy milyen nagy öröm készülődni a szemlére, várni a fellépőket, örülni a sikeres fellépéseknek, majd pedig megelégedettséggel nyugtázni a tényt, hogy hála istennek legördült a függöny, mindenki arról beszél, hogy sikeresen helytálltunk. Az ilyen csodák, szabály szerint, nem történhetnek meg a helyi színjátszó csoportok megszállott tagjai és vezetői nélkül. Ők azok, akik vállalják a felelősséget azért, hogy a

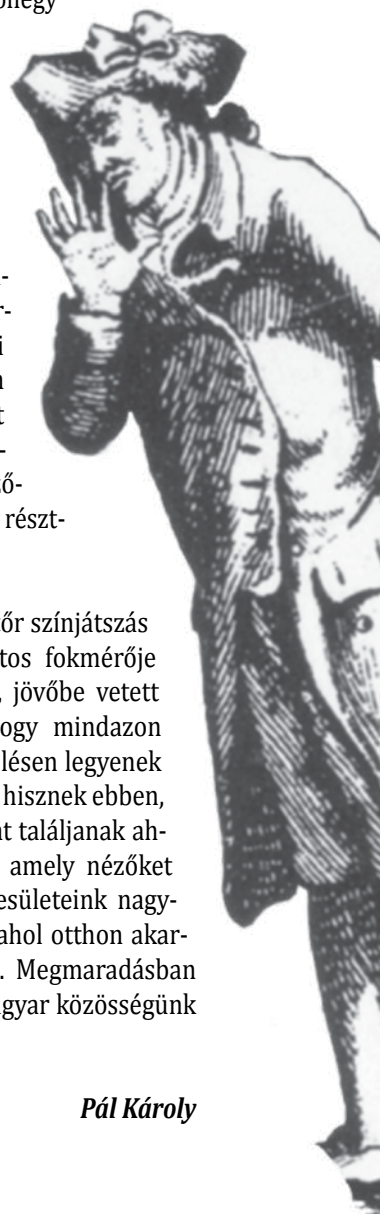
Találkozó betöltse szerepét, örömet adjon a fellépőknek és a közönségnek, összekovácsolja, erősítse közösségünket. Utat mutasson, reményt, erőt és kitartást adjon a bejárandó úthoz, a szülőföld szeretetéhez és a hozzá való ragaszkodáshoz. Ahhoz, hogy betöltsük és megőrizzük a teret, őseink örökségét, magyar utódaink hozományát.

Valahogy így élem meg azt a huszonhárom évet is, amelyet a bácsfeketehegyi Soma Színtársulat fennállását méltató kiállításon bemutatott tárgyi emlékek méltat-

nak. Ebben az időszakban huszonegy éven át elnöke voltam a Feketecs Művelődési Egyesületnek, és csak a köszönet hangján tudok szólni mindarról, amit a Soma mindenkori tagjai és vezetői tettek azért, hogy jó hírért keltsék és vigyék közösségünknek. Látva a társulat idej előadását, annak sikerét, úgy gondolom, hogy megérte jónan-rosszban kitartani, tenni azt, amit a mindenkori időkben meg lehetett, és meg is kellett tenni, ahhoz hogy 2017 márciusában, bízom benne, méltó szervezőként maradjunk meg a Találkozó résztvevőinek emlékében.

Úgy gondolom, hogy az amatőr színjátszás jelenléte és állapota egyik biztos fokmérője közösségünk életrevalóságának, jövőbe vetett hitének. Ezért azt kívánom, hogy mindazon magyarok által (is) lakott településen legyenek olyan megszállott emberek, akik hisznek ebben, és tesznek is azért, hogy társakat találjanak ahhoz, hogy színdarab szülessen, amely nézőket vonz a színháztermeinkbe, egyesületeink nagy- és kistermébe, és mindenhova, ahol otthon akarjuk és tudjuk érezni magunkat. Megmaradásban és gyarapodásban hittel bízó magyar közösségünk tagjaként.

Pál Károly

...mindig is szeretett a központban lenni

Hajvert Ákos idén két minősítésben is szerepel a Találkozó: mint rendező és mint játész is. Emellett a privát életben iskolaigazgató, férj, két gyermek édesapja, Radnóti-díjas versmondó, a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületének elnöke, aki színházi nevelést is tanult a budapesti Szín- és Filmművészeti Egyetemen. Aki mozgalmas életet él, s elmondása szerint a mozgalmat is éltetnie kell.

- Rendezőként vagy színészként érzed jobban otthon magad?

- Mindegyik oldal nagyon izgalmas számomra. Játészóként kezdtem valamikor 14 éve Szabadkán Kálló Béci színházánodájában, majd a mesterség órákon való feladatok megoldása alatt olyan visszajelzéseket kaptam, amely a rendezés gondolatát is ébresztgetni kezdte bennem. Egy ideig készültem is Újvidékre rendezői szakra, aztán az életem más-képp alakult. Jól érzem magam mindkét oldalon, bár a rendezés jobban foglalkoztat.

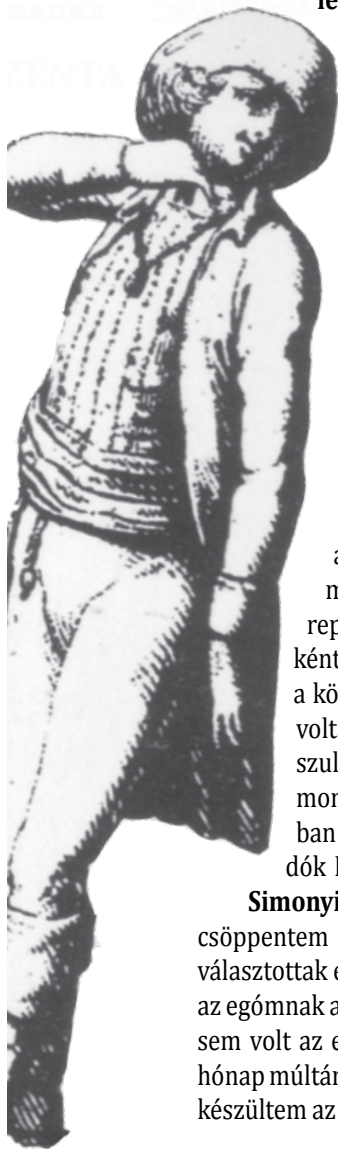
- Versmondó vagy. Melyik volt az első szerelem: a vers vagy a színház?

- Egyértelműen a színház. 2003-ban kezdtem színházzal foglalkozni Szabadkán, majd ezzel párhuzamosan Topolyán a Mara Amatőr Színházban, ugyanakkor időközben megtaláltam a versmondás is. A Kodály Zoltán Magyar Művelődési Központnak volt egy Aurora nevű versmondó műhelye, amelyet **Vass B. Borbála** tanárnő vezetett és elhívott, hogy segítsek ott. Akkor még nem mondtam verset, aztán jöttek a március 15-i szerkesztett műsorok, ahol nekem is szerepelnem kellett versmondóként. Nem élveztem. Megszoktam a közös munkát színpadon és tele voltam gátlásokkal. Nagyon rosszul éltem meg a kezdeti versmondós lépéseket. Aztán 2006-ban a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete újjáalakult én meg **Simonyi Lili** és **Lódi Andi** révén beleszóppentem ebbe az átalakulásba és megválasztottak elnöknek. Ami nagyon jól esett az egómnak annak ellenére, hogy fogalmam sem volt az egyesület munkájáról. Néhány hónap múltán már **Molnár Krekity Olgával** készültem az első versmondó versenyemre,

amit meg is nyertem. Komoly önbizalmat és visszajelzést adott.

- A Danilo Kiš Ifjúsági és Kulturális Alapítvány Színházi Műhelyének Közlebb című előadásában szerepelsz. Ha jól értesültem, akkor ez egy ex-tanodás projekt. Mi volt az első gondolatod, amikor felmerült ennek a produkciónak az ötlete?

- Emlékszem a helyzetre, amikor Béci fölhívott azzal az ötlettel, hogy egy olyan produkciót szeretne készíteni, amiben volt tanodások játszanak és ez a produkció egy szerelmi dráma, amit pont ebben a korban kell elővenni. Lelkes voltam, és annak is örültem, hogy ismét dolgozhatom Bécivel és újra láthatok egy-két régi arcot. Azt is tudtam, hogy nem lesz könnyű, mert időközben családom lett, dolgozom és a többieknek is továbbgördült az élete.

- Milyen érzés volt újra színpadon állni az egykori színjátszó társaiddal? Milyen élményekkel gazdagodtál?

- Amit vártam ettől a munkától, azt maximálisan megkaptam. Hiányzott már a játék. Jó érzés volt újra színpadon lenni a többiekkel, de mégsem olyan, mint egy évtizeddel ezelőtt. Azért nagyon érezhető volt mindnyájunkban, hogy megváltoztak a prioritások, próba után nem dumálunk még nagyokat, vagy nem megyünk el egymáshoz, esetleg kocsmába, hanem mindenki szalad haza a sajátjaihoz. Érdekes módon a játékban viszont mindannyian újra gyerekek lettünk. A munkahelyünkön vagy a hétköznapiakban ezt nagyon ritkán engedhetjük meg magunknak. Ez a csodálatos a színházban.

- Minden hivatásos színészben van valamennyi természetes exhibicionizmus. Szerinted ugyanez érvényes az amatőr színészekre is?

- Nem tudom, hogy a többiekre érvényes-e. Rám nagyon. Egy extrovertált figura vagyok, aki mindig is szeretett a központban lenni. Szerettem megnevetetni az osztálytársaimat, sérelmeztem, ha nem rám

figyelték. Ezt a habitust nagyon szépen kompenzálja a színpad.

- Szerinted mennyire kérhető számon egy amatőr csoporton a szigorú igényesség, ami már-már a profizusból jön?

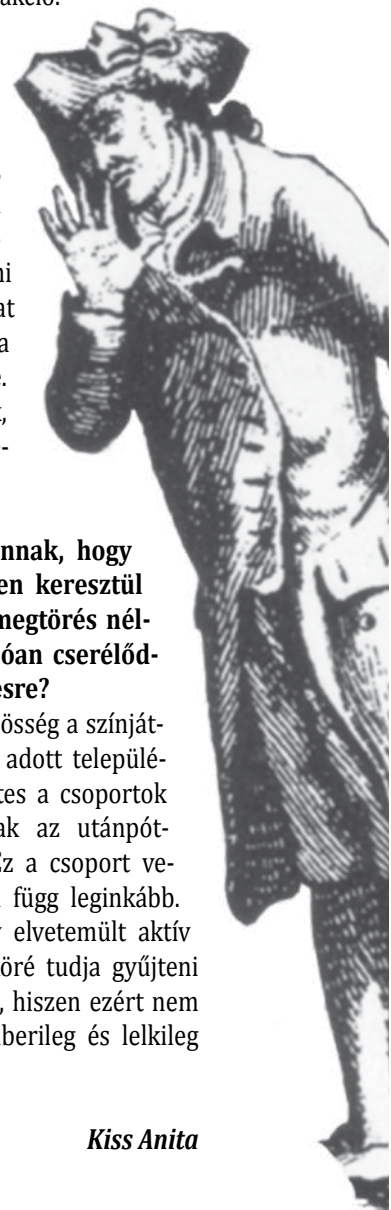
- Az a kérdés, hogy az adott amatőr csoport mit szeretne. Ez nyilván potenciál és közösség függvénye is. Ha csak azt szeretnék, hogy Jóska bá-

csi megjelenjen a színpadon vicces ruhában vagy szituációban és ezen nagyon jókat derülhet a falu közönsége, ez is egy interakció.

Ha viszont közölni szeretnék gondolatokat, véleményeket a világról, önmagukról, nem öncélúan, akkor megjelenik egy belső motor a csoport életében, ami folyamatosan fölül akarja múlni önmagát. Nyitottabbaká válnak, elkezdenek figyelni egymásra, megjelenik az alázat egymás felé, a rendező felé, a szerep felé és a közönség felé. Ezek szerintem mérföldkövek, amelyekben egy társulat fejlődése mérhető.

- Szerinted mi a titka annak, hogy egy-egy csoport több tíz éven keresztül tud folyamatosan működni megtörés nélkül úgy, hogy a tagjai állandóan cserélődnek, gondolok itt a vérfrissítésre?

- Amennyiben igényli a közösség a színjátszó csoportot, lesz színház az adott településen. Általában nem következetes a csoportok vérfrissítése, nem foglalkoznak az utánpótlással, mégis megmaradnak. Ez a csoport vezetőjének, tagjainak jellemétől függ leginkább. Amennyiben van legalább egy elvetemült aktív színházszerető ember, maga köré tudja gyűjteni a játsszókat. Nem kis munka ez, hiszen ezért nem jár anyagi haszon, viszont emberileg és lelkileg csak gazdagodni tud az ember.

Kiss Anita

Jenci bácsi

A vele való személyes találkozás váratott magára talán több, mint két és fél évtizedet is. Valójában az éteren keresztül ismertem meg. A rádió vidám műsorában a kabaréjelenetek poénjai, nevetésfakasztó humorizálása, viccei által figyeltem fel rá szinte véletlenül. Későbbiek során már tudatosan kerestem, vártam az Újvidéki Rádió műsorát, ahol egy erős, összeszokott gárdával maximálisan kidolgozott, élvezhető műsorral jelentek meg a hallgatók otthonában hétről hétre. Kedveltem őket. Mondhatom, szerettem őket – így látatlanból is, ismeretlenül is – a hangjuk által.

Az egyik évben a Magyar Szó szerkesztősége élőújságot tartott itt, a bácsfeketehegyi színházban, amelyen az újságírókon, szerkesztőkön és **Lajbert Gyuri bácsin** – mint műsorvezetőn – kívül **Ferenci Jenő** színművész is jelen volt, aki ez alkalommal a Magyarzó Pistikéjét alakította. A Soma

Szintársulat tagjaival bemutatkoztunk, pár mondatot váltottunk is vele az előadás előtt, de nem akartuk zavarni a felkészülésben, így félrehúzódtunk. Ám az előadást követően hosszasan ostromoltuk kérdéseinkkel, még vacsoraidő alatt is. Ő pedig készséggel válaszolt, mesélt önmagáról, előadásokról, jelenetekről, a rádiókabaréről, magáról a színjátszásról. Ittük a szavait. Mindig nagy szeretettel vártuk vissza, vártuk az újabb találkozást, amelyre leginkább akkor került sor, amikor a Magyar Szó munkatársai élőújságot tartottak. Mígnem valamelyikünk fejéből kipattant a talán korszakalkotó gondolatnak is titulálható ötlet, hogy hívjuk meg Jenci bácsit rendezni. Nagy örömmel el is vállalta a felkérést, és megrendezte a *Tévedések napja* című vígjátékot, amelyet társulatunk 8–10 alkalommal nagy sikerrel be is mutatott. A próbák záró szakaszában, hogy ne utazgasson késő éjjel haza Újvidékre, majd másnap vissza, felajánlottam, szívesen látjuk, és megtiszteltetésnek vennénk a feleségemmel, ha az otthonunkban vendégül láthatnánk. Több alkalommal késői órákba nyúló beszélgetéssel zártuk a napot. Kölcsönös tisztelet, barátság alakult ki közöttünk. Gyakoriak voltak a telefonbeszélgetések, majd egy alkalommal meghívott a topolyai Régió Rádió stúdiójába, ahol akkoriban felvételezték a szom-

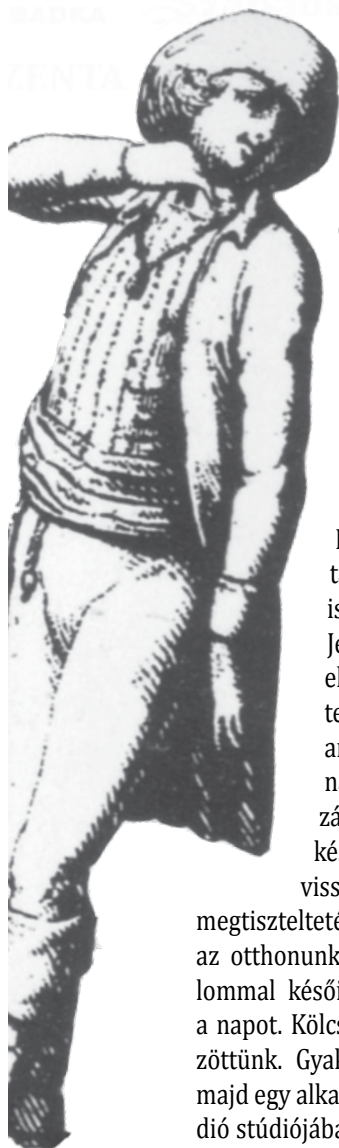

bat esti vidám műsort, amelyben én is részt vehettem pár jelenet erejéig. Kipróbálhattam magam a hangjátékban is, amelyet ezúttal is köszönök Jenci bácsinak. Az idő múlásával egyre ritkábbá váltak a találkozásaink, telefonbeszélgetéseink. Olykor beszámolt, mit főzött, hol vásárolja a zöldségféléit, s hogy mikor járt nála a nevelt lánya, vagy hogy a hétvégén megy hozzá a barátnője, akivel nagyon megértik egymást, aki egy bűbajos teremtés. Majd jött az utolsó beszélgetésünk egyike: „Bécikém, ne ijedj meg, én jól vagyok, igaz az ágyban fekszem, mert ez a fránya nátha elkapott. Holnap jön hozzám egy ügyvédbojtár, hogy na mégis legyen egy hivatásos papír, de ez csupán formáság. Csak azért hívlak, hogy mi a neve, hogy hívják a ti könyvtárakat? Hogy pontos legyen a megnevezés. Majdan egyszer a bácsfeketehegyiekre hagynám a könyveimet.” Sajnos a „majd” nagyon hamar kopogtatott lakása ajtaján, alig pár hét múlva. Nem sokkal ezt megelőzően érdeklődtem Márta asszonynál Jenci bácsi hogyléte felől. A gyógyíthatatlan kór elhatalmasodott szervezete azon részén, amely a rádióbemondók, hangjátékok szereplői körében amúgy is féltve őrzött kincs a mindennapi munkájuk során.

Testvérei, rokonai, barátai, egykori munkatársai, kollégái, tisztelői között mi is a feleségemmel leróttuk kegyeletünket, tiszteletünket a Futaki úti temetőben, barátunk koporsója előtt. Egy igaz szívű barátot, oktatót veszítettünk el. Az Újvidéki Rádió rengeteg hanganyagot felvett, így szombat reggelen te mégiscsak hallhatom Jenci bácsi szépen megformált, gömbölyded szavait, amint tagoltan, kimérten Móra Ferenc vagy történetesen Benedek Elek egy-egy meséjét mondja el.

Ma már az emlékek könny-függönye mögül hallgatom ezeket a rádiófelvételeket, s nem úgy, ahogy három évtizeddel ezelőtt tettem.

Szukola Béla

Ha egyszer ez a vágy beteljesül...

Idén valahogy nem jött az ihlet. Legalábbis ezt éreztem. Hogy az a lány, akinek mindig volt valami megoldása mindenre, aki ontotta magából a szavakat, megrekedt. Nem érezte sem elég kreatívna, sem elég okosnak magát. Mert haszontalannak érezte magát, mert nem tudott dolgozni, nem tudott tenni semmit. Aztán március 23-án ismét meggyőződött abban, hogy csapatban képes a leghatékonyabban dolgozni, mert ez motiválja, s ez a csapat és ez a fesztivál lett az ihletője, a kapaszkodója. Mert felbecsülhetetlen érzés, ha az ember két vagy három nap elteltével elkezd érteni a kolléga félsóhajait vagy félmosolyait, vagy ha érvelni tud a maga igazsága vagy butasága ellen és mellett, ha mozgathatja az agytekervényeit. Mert olyan életszagú lett az egész. S ahogyan a színház is akkor jó, ha életszagú, úgy a való élet is. Az önismeret létráján egy lépcsővel feljebb léphettem: a tétlenség, a tehetetlenség az egyik legnagyobb ellenségem.

S mert az ember itt újból és újból megtanulhatja, hogy folyamatosan tanulni kell. Hogy folyamatosan olvasni kell. Hogy valaki nem lesz magától csak úgy okos (bár ahogyan Frigyes szerint a tehetséges szóval kell félve bánni, úgy szerintem az okos kifejezéssel is) vagy inkább tájékozott, nyitott a nagyvilágra. Sőt, hogyha egyszer megtanult dolgokat, és képes volt valamire, az nem jelenti azt, hogy mindig is képes lesz rá. Fenéket!

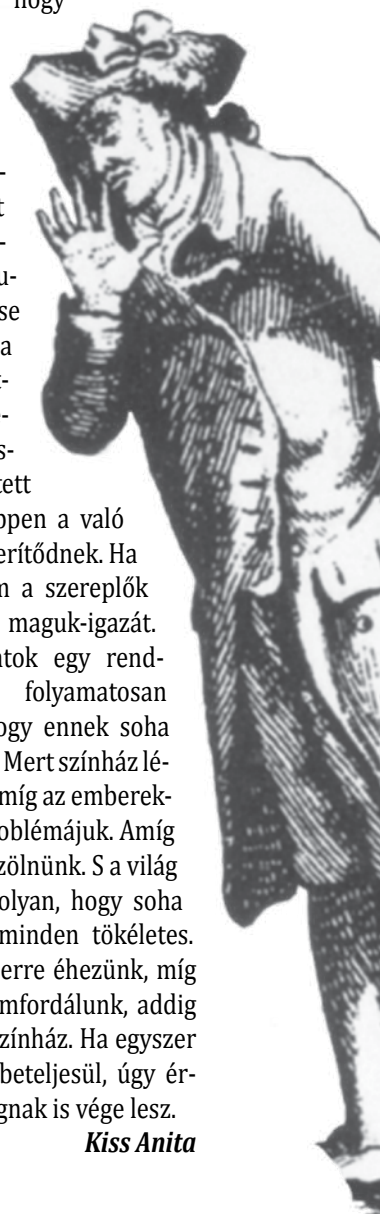
A színház kihívás a számomra. Kihívás, mert nem ismerem. Vagyis, néha naivan azt hiszem, hogy ismerem, és örülök magamnak... Pedig... Folyamatosan érzelmi labilitásban tart, s pont ezért izgat, mert

nem mindig tudok rajta eligazodni. Elkápráztatnak azok az emberek, akik értenek hozzá, s azok is, akik művelik. Magamba szippantom a meglátásukat, véleményüket. Mert nyitottság és szabadság – főként lelki szabadság – kell ahhoz, hogy valaki színházat tudjon művelni akár elméletben, akár gyakorlatban. És tapasztalat és bátorság. De nem úgy bátorság, hogy fel mer-e vagy nem mer felmenni valaki a színpadra. Ma egyre kevesebbet kerülünk fizikai és mély lelki kapcsolatba egymással. Kevesebbszer érintjük meg a másikat teljes határozottsággal, kevesebbszer tárulkozunk ki szellemileg és lelkileg embertársaink előtt. Felületesek vagyunk. Márpedig ha színházban valaki felületes marad, az hamis is marad. Ezért örülök, ha az idősebbek mellett fiatalokat látok a színpadon (az idei Találkozón nem is keveset). Mert tapasztalnak, mert érintkeznek mindenhogy, mert mernek, és remélem, hogy ezt folyamatosan gyakorlatban is tartják majd, hogy ne vesszen ki a világból.

Erről a fesztiválról mindig úgy megyek haza, hogy sok(k) volt, és egy ideig nem akarok színházat látni, aztán mégis egy hét múlva besomfordálok valamelyikbe. Mert mérhetetlenül élvezni tudom, ha valamilyen módon részese lehetek a színházcsinálásnak. Ha velejéig belemászhatok gondolatban egy-egy figura, egy-egy szereplő elméjébe, lelkébe. Ha megismerhetem a színház által közvetített viszonyokat, melyek tulajdonképpen a való

világból merítődnek. Ha megtalálom a szereplők igazságát, maguk-igazát. Ha átláthatok egy rendszert. És folyamatosan rájövök, hogy ennek soha nincs vége. Mert színház létezni fog, amíg az embereknek van problémájuk. Amíg van mit közölnünk. S a világ márpedig olyan, hogy soha nem lesz minden tökéletes. S amíg mi erre éhezünk, míg ez után somfordálunk, addig fog élni a színház. Ha egyszer ez a vágy beteljesül, úgy érzem, a világnak is vége lesz.

Kiss Anita

Intertextualitás és interteatralitás

Az újvidéki Európa Kollégium Társulata előadásának zsűrizése

Az utolsó versenynap első előadása tartogatott meglepetéseket. Míg a tegnapi produkciók mindegyike rövidebb volt a megjelölt időtartamnál, a *HÁTOR-szág* körülbelül 30 perccel hosszabbra sikeredett, így a 60 perc helyett 90 percig tartott. Az előadás zsűrizését **Hajvert Lódi Andrea** moderálta, aki köszöntötte a Vajdaság számos településéről érkezett csapatot. Gratulált, s kifejtette, hogy nagyon örül, hogy komolyan gondolkodnak a fiatalok a pillanatnyi létehelyzetükről, s **Magyar Réka**, az előadás énekesnője mennyire elvarázsolt mindenkit a hangjával. Az is kiderült, hogy ez a darab **Patyerek Réka** első komolyabb rendezése, a csapat tavaly november óta létezik ebben a felállásban, amikor is egy 56-os összeállítást készített, s ezzel az előadással másfél hónappal ezelőtt kezdtek el foglalkozni.

Andrea megkérte a zsűrit, hogy a csúszás miatt próbáljanak meg tömörítve értékelni, hiszen a mai napon szerepel a legtöbb előadás a XXII. Találkozóon.

Kovács Frigyes kezdte az értékelést, aki elkezdett az előadás alatt jegyzetelni, de abba is hagyta. Az első észrevétele arra vonatkozott, hogy a diákszínjátszás és az amatőrség között van különbség. Az amatőrség egy közösség színháza, mely a hivatásos színházat támogatja, helyettesíti.

A diákszínjátszásban pedig a fiatalok világlátásának a megmutatkozása, önmegvalósítás, a lázadás hangadása, a forradalom lehetősége van benne. Mindkető azért amatőr, mert nem profi, viszont az amatőr színjátszásban van diák, a diákszínjátszásban viszont nincs felnőtt. Az amatőrszínjátszás és a diákszínjátszás is szórakoztat. Míg az előbbi sikerorientált, az utóbbi nem feltétlenül. Mindenesetre az tény, hogy ha valaki kiáll a színpadra, akkor az megfelelő szinten izgalmas kell, hogy legyen, hogy a néző ne aludjon el, ne menjen ki. Frigyes szerint az előadás közhelyek tömkelege volt, és nem kapott tőlük semmiféle választ. „*Felrakjátok színpadra azt, ami körülöttünk van, és másfél órán keresztül nyomjátok a fejembe. Titeket nem látlok benne. A rendezőnek hatalmas felelőssége van azzal, hogy közöljön nekem valamit.*” Nincs sajátos meglátása, véleménye, üzenete a szövegnek, az előadásnak. A darabban kevés a színház, a színészi alakítás. Egy színpadi műnek olyan felépítése kell, hogy legyen, hogy valahol elkezdődik és valahová eljut. Egy színpadi műnek legyen íve és ritmusa. Nem szabad megunnom, fenn kell, hogy tartsa az érdeklődésemet. Frigyes mindenképp azt ajánlotta, hogy kérjenek segítséget szakmabéltől, hogy amit gondolnak a világról, annak formát, színházi jelleget tudjanak adni. Fontos, hogy legyen dramaturgiája annak, amit közölni akarnak. Ez volt az egyik nagy hiányossága ennek az előadásnak.

Az Európa Kollégium fontos helyszín a fiatal magyarság életében, hiszen vajdasági emberek is-

merkedhetnek meg és élhetnek együtt. S ha egyszer szétrepülnek, akkor is megmaradnak a kapcsolatok, így alakulhat ki a jövő értelmiségeinek hálózata, s ez felfoghatatlanul fontos – valotta Frigyes, s hozzátette, hogy nagyon örül, hogy létezik ez a színjátszó csoport, s biztatta a további munkára őket.

A szót **Magyar Attila** vette át, aki folytatta Frigyes azon gondolatát, hogy ne féljenek segítséget kérni az Újvidéki Színháztól. Őcsi szerint szükség van arra, hogy ezekkel a gondolatokkal, témákkal (elvándorlás) foglalkozzunk, de ez így még önmagában nem színházi előadás, hiszen hiányzik belőle a szakma. Nem lehet például, hogy valaki negyed órát beszél, és közben nem látjuk az arcát.

Fontos, hogy ne csak önmaguknak maradjon meg ez a buli, hanem jusson le a nézőtérre is. Őcsi sokszor úgy érezte, hogy hazudnak, mert biztosan nem így beszélnek a privát életben, a szó- és mondathangsúlyokra nagyon oda kell figyelni, mert a színpadon most összekeveredtek. A természeteségre kell törekedni.

A gyors értékelést **Táborosi Margaréta** észrevételei zárták. Maró szerint, ha egy műnek jó címet adunk, az már egy kicsi siker. Réka szövegének címe, a *HÁTország* találó volt, ahogy a műfaji megjelölés is megállja a helyét. Maró a szöveggel és az előadással kapcsolatban megjegyezte, hogy sok a vendégszöveg, az intertextualitás megjelenik, de interteatralitást is felfedezhettünk, hiszen meglátása szerint beidéződik a temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház és a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház koprodukcója: a *Magyar*.

Az előadásban élő zenét hallhattunk, ami nagyon jó volt, de az már kevésbé, hogy csak akkor láthattuk a zenekart, amikor énekeltek vagy zenéltek, egyébként kitakarták őket a díszlettel. Ez azért is volt zavaró, mert a díszletfal nem mindig adta meg magát, néha résnyire nyitva maradt, s akkor mindent látni lehetett, ami mögötte történik. Nem is biztos, hogy szükség lett volna arra a falra. A díszlet ízlése átfogó, jó, de a rózsaszín betű kilóg a batikolt háttérből.

A szöveg és a situáció is klisékből, toposzokból épül fel. A jelmezük is ugyanerre utal. De nem szabad elfelejteni, hogy ha Lucifer pirosban van, akkor nem lehet az elvándorolt zakója is piros, mert a néző azonnal elkezd gondolkodni, és összefüggést keresni, hogy akkor, aki elvándorol, az is ördög?

Marónak tulajdonképpen a toposzokkal volt a legnagyobb baja: „*Nem adtatok más infókat, mint amiket egyébként is naponta megkapok a Facebookon. Pedig vártam volna. Nem csak könnyed elemzéseket.*

Nem adtok választ a toposzokon kívül. Nem kapok saját mondatokat.

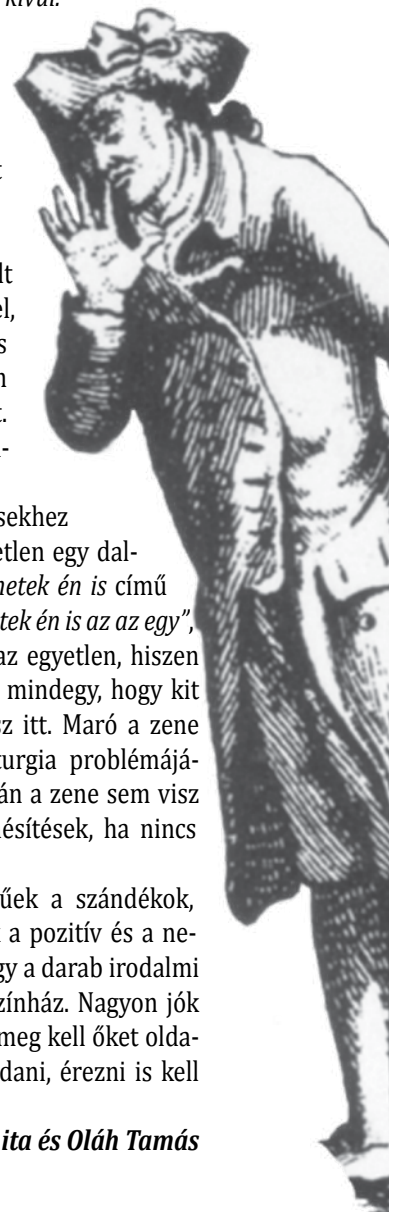
A tempó kapcsán kiemelte, hogy valaki azt mondta az előadásban, hogy „*feszt kiabálunk*”, de igazából nem is volt kiabálás. Hiányzott ez a fajta nekifeszülés.

Az előadás két szintből állt össze (talkshow a szereplőkkel, a felső szinten pedig Lucifer és Isten), ezt használták is, de nem lett volna szabad keverni őket. Muszáj tiszta jeleket adniuk, különben elveszik a néző.

Maró a megzenésített versekhez gratulált, nagyon jók lettek, egyetlen egy dalba kötött bele: a Vad Fruttik *Lehetek én is* című dalában azt énekeltek, hogy „*lehetek én is az az egy*”, de a végén nem derül ki, ki az az egyetlen, hiszen mindenki elmegy. Ahogyan nem mindegy, hogy kit küldesz el elsőnek, és kit hagysz itt. Maró a zene kapcsán visszacsatolt a dramaturgia problémájához: úgy érezte, hogy egy idő után a zene sem visz előre, mert hiába jók a megzenésítések, ha nincs dramaturgiája.

A darabban nem egyértelműek a szándékok, célok. Nem voltak egyértelműek a pozitív és a negatív szándékok. Többször átmegy a darab irodalmi műsorba, nem történik meg a színház. Nagyon jók a szövegek, az intertextusok, de meg kell őket oldani előadóként. Nem elég felmondani, érezni is kell őket.

Kiss Anita és Oláh Tamás

Nagy szünetek és szép rögtönzés

A tóbai Petőfi Sándor színjátszó csoport előadásának zsűrizése

A tóbaiak helyzete idén nem volt könnyű. Nehéz körülmények között tudták elkezdni a munkát, ugyanis sokáig nem volt termük, amikor pedig volt terem, nem volt áram. Ráadásul útban a Találkozóra lerobbant a buszuk, és az egyik szereplő belázasodott. Viszont nagyon jó látni, hogy egy népes csoport lépett színpadra. Kétszer annyian vannak, mint tavaly. Nagyon sok újonc van közöttük, legalább 8-9 fő az, aki először van színpadon.

a szöveget. Az állapot mondatja ki velem.”

Például amikor a Zsófikát játszó **Samu Emesének** mondja Ciprián (**Palatinus Ervin**), hogy nyugodjon meg. Nem volt honnan megnyugodni. Nem kellett megnyugtatni, mert nem volt izgalmi állapotban. Nagyobb érzelmi összetörés kell, hogy legyen, amikor Zsófica megtudja, hogy a szülei nem is a valódi szülei. Mindig el kell képzelni a szituációt. A privát életből kell meríteni.

Ezek nagyobb stresszek, el kell képzelni azt az indulati állapotot, amit le kell játszani.

A másik nagyobb gond az volt, hogy egy-egy jelenet között nagyon nagy szünetek voltak. Legalább három akkora szünet volt, amikor nem tudta a néző, hogy vajon folytatódni fog-e az előadás.

A rendező, **Tóth János** erre reagálván elmondta, hogy az előadás két felvonásra tagolódik, s otthon az első rész után legördül a függöny, szünet van, s akkor ők kényelmesen el tudnak pakolni. Azt is hozzátette, hogy megzavarta őket a helyszín, mert Tóban és Magyarcsernyén, ahol eddig játszották az előadást, sokkal kisebb a színpad a feketicsihez képest, s annyira gyorsan kellett átpakolniuk az előző előadás után, hogy nem tudták rendesen felmérni a terepet. A rendező úgy látta jónak, ha kihozza az egészet a proscéniumra, s így hiába volt függöny, nem tudták behúzni, mert nem lett volna értelme. Így a nézők előtt kellett pakolniuk.

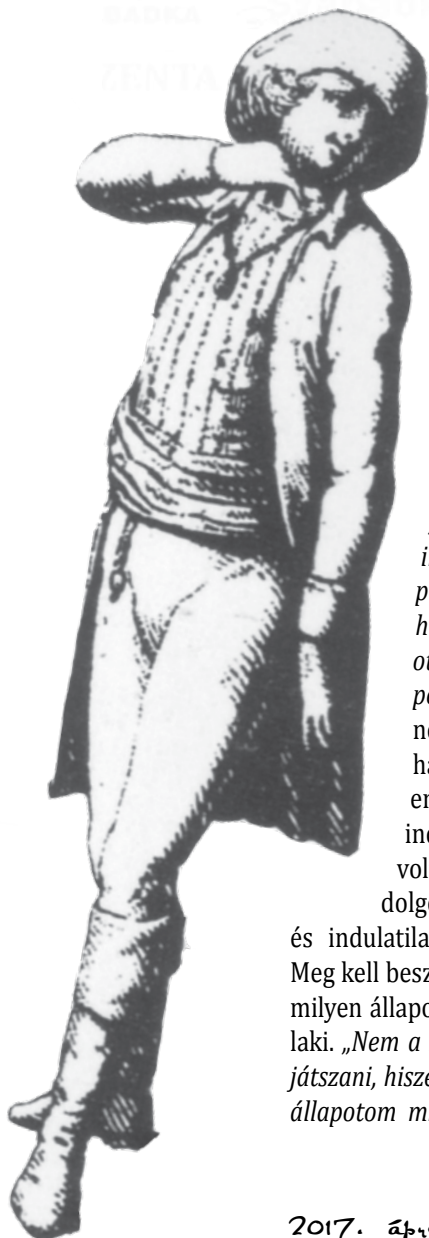
Az értékelést most is **Kovács Frigyes** kezdte, aki kiemelte, nagyon jó, ha egy együttesben veleges a korosztály, hiszen így kioszthatók a szerepek életkor szerint.

Frigyes további észrevételei a következők voltak:

Ügyelni kell, hogy amit elmondunk szöveggel, ugyanazt gesztussal nem kell mutatni, ez egy alapvető dolog a színházban.

Másik gond ennél a csoportnál is a túlhangsúlyozás volt, a felvitt utolsó szótagok, hogy nem tették le a mondatokat. Az Amarillát játszó **Nánity Nikoletta** tűnt ki ezzel a legjobban.

Frigyes azt is kiemelte, hogy állapotban kell bejönni a színpadra. „A sorsomat hozom be, a pillanatnyi indulati állapotomban jövök be a színpadra, nem elég, ha besétálok, és ott kerülök állapotba.” Ahogyan nem elég csak hanggal, hangerővel jelezni az indulatot. Nem voltak kellően kidolgozva érzelmileg és indulatilag a szituációk. Meg kell beszélni előre, hogy milyen állapotban jön be valaki. „Nem a szöveget kell eljátszani, hiszen pont, hogy az állapotom miatt mondom el

Táborosi Margaréta erre kapcsolódott rá. Elmondta, hogy ez azért problémás, mert a néző nem tudhatja, hogy hol van a felvonás vége, ha nem adnak egyértelmű jelet neki. Erre megoldás lehetett volna az, ha az egyik szereplő kiáll, és megkéri a közönséget, hogy menjen ki szünetre, vagy a zenekar a pakolás alatt kiáll a színpadra és muzsikál – egyértelművé vált volna, hogy hosszabb szünet következik.

Margaréta közvetése után **Magyar Attila (Öcsi)** fogalmazta meg véleményét. Arról számolt be, hogy nem a tóbiaiak az első csapat, akinél ugyanaz a hangsúlyozási probléma jön elő, és nem tud rájönni mitől van az, hogy az ember otthon, az utcán természetesen beszél, de ha fejből, betanult szöveget mond, akkor összekeveri a hangsúlyokat.

Öcsi az előadás pozitív mozzanatait fogalmazta meg.

Nagyon aranyos rögtönzést láhattunk, amikor nem sikerült rögtön felhúzni a férje lábára a cipőt Ellának (**Lackó Farkas Erzsébet**). A cipőfűzőt nem sikerült időben befűzni, a szövege elfogyott, így belekerült egy kis privát szöveg is a mondanivalóba. Ebből is látszott, hogy profi módon dolgozik az ember, ha bajban van.

Zene: nagyon szépen bevonták az előadásba a zenekart, nem betétként működött, hanem szerkesztés része volt. És nagyon jó volt, hogy a közönség a zene által együtt tudott menni az előadással, hiszen ha megszólalt a zene, akkor a közönség azonnal elkezdett tapsolni. Ugyanakkor figyelni kell arra, hogy ha zene szól, akkor szöveg ne legyen, hiszen ha túl hangos a zene, akkor nem értjük a szöveget. A nagybőgős utolsó mondatát így nem hallottuk, pedig fontos lett volna.

Öcsi azért pár jó tanáccsal is szolgált a csoportnak:

Tempó: más fajta tempót igényelne ez a műfaj ma, hiszen más tempóban éljük az életünket. Egy ki-

csit esetleg lehetett volna húzni is a szövegből, s így pörgősebb lehetne.

Privát, saját ékszerek a színpadon: gyűrű, fülbevaló akkor legyen rajtunk, ha a darab megköveteli. Egyébként nem rakjuk fel a privát ékszereinket.

Részegség a színpadon: ha részegséget játszunk, akkor is értenünk kell a szöveget.

Még két dolgot emelt ki Öcsi a véleményezése végén, mégpedig, hogy ez a műfaj megkövetelné, hogy a váltásokkal jobban játszunk, s hogy a szünetek rövidek legyenek, de ettől még élvezhető volt az előadás.

A tóbai csoport értékelését **Táborosi Margaréta** zárta, aki azzal kezdte, hogy Öcsi

ékszeres megjegyzésével nem ért ebben az esetben teljesen egyet. Tény, hogy a színpadnak és a privát dolgoknak nem szabad keveredni, de a darabnak nincs meghatározva a kora. A történetmesélés volt a fontosabb, így ebben az esetben elfogadhatók voltak az ékszerek, bár a menyasszony nyakéke kicsit kilógott ebből akkor, amikor még fürdőköpenyben volt.

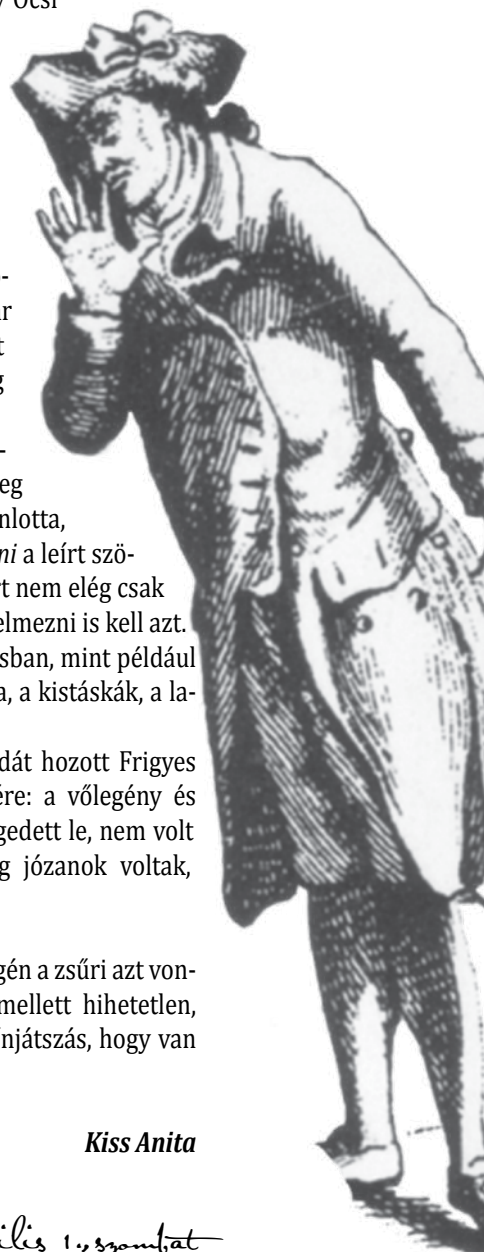
A legtermészetesebben Erzsébet beszélt a színpadon, és esetleg még **Baka András**. Maró azt ajánlotta, hogy Erzsébet segítsen *meghallani* a leírt szöveget a többi társulattagnak, mert nem elég csak megtanulni fejből a szöveget, értelmezni is kell azt.

Szép elemek voltak az előadásban, mint például a szimpatikus banyák kínálgatása, a kistáskák, a lakodalmas zene.

Ugyanakkor Maró egy jó példát hozott Frigyes szituációfelépítéses megjegyzésére: a vőlegény és a násznagy jelenet közben részegedett le, nem volt felépítve. Egyik pillanatban még józanok voltak, a másokban már részegek.

Mindenesetre az értékelés végén a zsűri azt mondta le, hogy ilyen körülmények mellett hihetetlen, hogy egy 400 fős faluban van színjátszás, hogy van egy ilyen csapat.

Kiss Anita

Hagyományápolás, mint sehol máshol

A kupuszi Sturcz József Színjátszó Csoport előadásának zsűrizéséről

Azt hiszem, valami ilyenre gondolnak, mikor azt mondják: „már csak egy szavával is ámulatba ejti az embert”. A kupusziak minden szava aranyat ér, ez vitathatatlan. A közönség pedig kacagott, tombolt, majd álló vastappsal köszönte meg az előadást. Ezt követően a zsűri megkezdte az értékelését.

Elsőként **Kovács Frigyes** mondta el gondolatait az előadás kapcsán. Mérföldetlen gratulációját és hálafejejtését fejezte ki a társulat felé. Elmondta, rendkívüli dolog, hogy a kupusziak ilyen szinten ápolják és őrzik a hagyományukat, a gyönyörű kupuszi anyanyelvüket, nyelvjárásukat. Ezen kívül a fiatal generációk bevonására is nagy hangsúlyt fektetnek. Így az óriási kincset, amit hordoznak magukban, tovább

is örökítik. Valahogy így kell népszínművet játszani, nem is lehet másképp! Meggyőződéssel állította, akármelyik kiváló csapatnak odaadnák ezt a szöveget, fele ennyire sem lenne jó, mert az ő szájukban nincs meg az az íz, amivel a kupusziak beszélnek a magyart. Ezt a nyelvjárást hallgatni zene a fülnek. Elképesztően nagy kincse ez a Vajdaságnak!

Ismét előkerült a már korábbi előadásoknál említett tautológia, amikor is a színészek elmutogatják azt, amit mondanak. Ezt nem szereti, nem tűri meg a színpad. Itt is volt rengeteg ilyen, és a meglepő, hogy mégis megélt!

Nagyon jól mutattak az autentikus viseletek az egyszerű fekete háttér mögött. Gyönyörűen világítottak, ragyogtak, akár a szentjánosbogarak. Volt is díszlet, meg nem is, mint a Mátyás királyos népmesében... Akadt ugyan néhány elem, amik egyszerűek voltak ugyan, de mégis funkcionáltak.

Frigyes elmondta, hogy nem tartja előnyösnek azt a szituációt, mikor a szerző rendezi meg a saját darabját. Még pedig azért, mivel szükséges, hogy más is lássa a szöveget, más is találjon benne rejtett dolgokat, amiket ki lehet emelni. (Ebben az

esetben a szerző kezdte meg a rendezést, azonban más fejezte be, és ez jót is tett a darabnak.)

A részeg alakító színész előtt le a kalappal. Így kell részegyet játszani, ilyen mértéktartással! Az amatőr színészek sokszor belefutnak ebbe a csapdába, hogy eltúlozzák a részeg ember eljátszását.

Érződött még az is, hogy nagyon vigyáztak arra, hogy a szöveg érthetőségének ne menjen kárára a nyelvjárás szépsége. Ezért lassan, artikulálva mondták ki a szavakat.

Az értékelést **Magyar Attila (Öcsi)** folytatta, aki elmondta, véleménye szerint ez az előadás egy profi színház színpadán is megállná a helyét. Az előadás kezdete előtt eldöntötte, minden észrevételét részletesen leírja majd. Aztán az első megjegyzés után, miszerint „*kicsit alul van világítva*”, teljesen el is feledkezett erről, annyira belemerült az előadásba.

Sokszor elhangzott már a találkozón, hogy a hangsúlyra oda kell figyelni. Ez a nyelv viszont, amit a kupusziak használnak, valami elképesztő. Az igaz, hogy nagyon kell figyelnie az embernek, hogy magába tudja szívni a szöveget, amit mondanak, de ez mégis egy olyan élményt nyújt, hogy még véletlenül sem lehet negatív kritikaként felróni. Gyönyörű volt. Érződött, hogy teljesen természetes beszéd volt, hiszen ez a kupusziak vérében van, ez az ő tájszólásuk, vagy akár anyanyelvüknek is nevezhetjük. Nagyon szépen beemelték a helyi lakodalmi szokásokat is.

Bevallotta, kicsit érzékenyült a végére, annyira magával ragadta a történet is, de voltak olyan pillanatok is, amikor önfelédten tudott nevetni.

A zenekar fantasztikus volt. Ilyen zenekarral dolgozni egy mese. A koreográfiák pedig tökéletesen hozzá voltak illesztve a történethez. Egy apró technikai tudnivaló, hogy egy ütős zenei betét után, a prózai részből való megszólalásnak is kicsit erőteljesebbnek kell lennie.

Csodálatos, amint a főszereplő (**Csernai Panna**) azzal a magabiztossággal, természetességgel és őszinteséggel korát meghazudtoló dolgot produkált a színen.

Az a humor, amivel ezt az egész történetet megtűzdelték, nagyon ütött! Még fontosabb viszont, hogy érezték, és összehangolódtak a közönség hullámaival. Kivárták a nevetéseket, a tapsot...

Táborosi Margaréta zárta a beszélgetést. Mondandóját a válogatott népdalbetétek szépségének kifejtésével kezdte, melyek gyönyörűek voltak. Illetve maga az ének is nagyon szépen szólt, és a da-

rab hangulatát is erősítette. Továbbá megemlítette, hogy a táncok funkcionálisak voltak, ez által pedig hasznosak is. Kiemelte a katonát (**Zsivu Péter**) és a jósnőt (**Dubacz Éva**), akiknek a karaktere fantasztikus volt. Például utóbbinak már az is elképesztő, ahogy a járása is szerepből történik, ami persze mosolyt csalt sokak arcára. Végül is mindenkit nagyon megtalált a saját szerepe. Elmondta, hogy ez az igazi kultúra- és hagyományápolás, amit a kupuszini társulat művel. Főként, ha még azt is figyelembe vesszük, hogy valós történeten alapszik a cselekmény, amit egy ma élő ember ír meg.

Néhány operett betétdal és eredeti kupuszini népdalok voltak belefűzve a történetbe, és ez sem önérdékű volt, szolgálta a darabot.

A főszereplő vetkőztetése, amikor átáll a szegény családhoz és a lakodalom utáni mosdatás egy ritus volt. Tökéletesen átélt volt, és a hangulata, az atmoszférája is a kellő gondossággal meg lett teremtve.

Még a függöny is meg volt rendezve: az a kellő kimért-ség, amivel kinyílt és becsukódott, pont úgy, ahogy kellett. Az pedig egyértelműen érződött, hogy zenei rendezője volt a zenekarnak.

Szarka Ákos

Egy: anya. Kettő: lány/fiú, fragmentum. Három: te leszel a...

A nagykikindai József Attila Színtársulat előadásának zsűrizése

A Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók XXII. Találkozásának utolsó előadását az a társulat hozta el a bácsfeketehegyi közönségnek, aki huszonkettőből huszonkettedszerre méreteti meg magát ezen a rendezvényen. Közben elhangzik az is, hogy ők az egyedüli csoport, aki ezzel büszkélkedhet. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy azelőtt ne működtek volna – az elejétől kezdve oldott hangulatú értékelés *nyitányában* egészen 1982-ig tekinthetünk vissza. Ezen az úton **Kovács Frigyes**, a társulat akkori rendezője és **Budai József** (az, hogy belőle amatőrszínész lett, „az Frigyes sara”) kalauzol

végig minket: *Antigoné • Száll a kakukk fészkére • Himnusz • Egerek és emberek... Barátságokról, megfellebbezhetetlen emberi tiszteletről valló emlékek elevenednek meg, hogy azután eljussunk a mába, a mostba. Itt már **Hajvert Lódi Andrea** az útvezetőnk, aki szívből gratulált a csoportnak az előadáshoz és egyúttal ahhoz is, hogy bővült a csapat. Néhány kérdés, válasz, keresztkérdés és keresztválasz utána kiderül, hogy az Animus-t alakító fiú (**Kószó Andor**) a társulat sűgőjének, **Kószó Szendrának** a fia. S hogy miként lehet a próbákat összeegyeztetni? Nos, ha tudjuk azt, hogy van köztük iskolaigazgató, van aki éjjelente dolgozik, van egészségügyi nővér, közgazdászban dolgozó, középiskolás... sok ember sokféle munkaidővel és kötelezettséggel – mindezek alapján kitalálhatjuk, hogy komoly logisztikát igényel egy-egy próbafolyamat megszervezése.*

A szakmai dolgokkal kapcsolatos meglátásait elsőként **Kovács Frigyes** osztotta meg. Külön dicséretesnek tartja azt, hogy a nagykikindaiak kortárs és egyúttal elég komoly szöveghez nyúltak, hogy tehát nem utaznak egyértelműen a szórakoztatásra, a mindenáron szórakoztatásra. Frigyes megkérdezte a darab rendezőjét, **Király Sándort**, hogy szerinte mi az üzenete az előadásnak, mi a mondanivalója, miről szól az *Animus* és

Anima? Válaszában Sándor Gizellának az elmebaját, a saját énjével és másságával folytatott harcát jelölte meg, amelynek folyamán elsüllyed valami lyukba, be van zárva, magányos, saját magával beszélget, amikor és ahol saját magának az ellenfele – s ebbe boldogul bele a végén.

Frigyes meglátása az, hogy több zenével és némi szöveghúzással összefűzhető lehetett volna fogni az egészet. Sándor erre reagálva mondta el, hogy elég erőlyesen nyúlt hozzá a szöveghez, bátran mert húzni belőle.

A színpadi beszéd kapcsán Frigyes felhívta a társulat figyelmét arra, hogy a -san/-sen képzős szavakban a s-betűt nem szabad megduplázni – ez egyébként több csoportnál előfordult az idej találkozókon. A zsűritag fontosnak tartotta még elmondani, hogy: az előadás nagyon derekas helytállás volt, tiszteletet érdemlő munka van mögötte • nagyon szépen beszéltek (**Tóth Ramóna** hangját, hangterjedelmét külön kiemelte) • ugyanakkor sok helyen halk volt az előadás.

Talán elviselte volna az előadás a kamarafórmat – Frigyes meglátására rácsatlakozva ezt már **Magyar Attila** jegyezte meg.

Elmondta még, hogy a zsűri egy fergeteges vígjáték hatása alatt érkezett a színházterembe, így a nagykikindai előadás még fokozottabban hatott rá, óriási váltás volt ez a kupuszini előadás után. Dramaturgiai szempontból úgy érezte, hogy egy idő után a darab túlságosan homogén lett, ugyanott maradt valahol. Arra buzdította a társulatot és rendezőt, hogy ilyenkor bátran szabad nyúlni a fényhez, hanghatásokhoz, a zenéhez – ezekkel meg lehet

törni, ezzel lehet megtörni ezt, ritmust adni neki. Frigyes mindezt azzal egészítette ki, hogy a fényel mind a nézőt, mind pedig a színészt is meg tudjuk segíteni: precíz fókuszálásával a figyelmet pontosan tudjuk irányítani. Az előadás fényezésével kapcsolatosan a darab rendezője elmondta, hogy az otthon beállítottakhoz és használtakhoz képest itt, Bácsfeketehegyén körülbelül harminc százalékosan tudtak teljesíteni, továbbá, hogy a nagykikindai színpadon egészen máshol vannak elhelyezve bizonyos reflektorok: a hátsó kék fény, de a hajnalt jelző fény helye, így szöge is másként lett kitalálva, rendezve. Ma este ugyanakkor nem volt más lehetőségük, muszáj volt improvizálniuk.

A hangsúlyozásról Magyar Attila is beszélt a társulatnak. Nem konkrétan hangsúlyhibák zavarták, mint inkább a nagy szünetek a mondatokon belül: „*ez pont a másik véglete annak, amikor nem jól kezelnek egy mondatot hangsúlyilag*”.

Értékelésének lezárása előtt a színészi játékáért, a figura megkomponálásáért – Frigyesel közösen – külön dicséretben részesítette a Königet játszó Budai Józsefet.

Táborosi Margaréta a Találkozó utolsó napja utolsó előadásának utolsó értékelőjeként, a tőle megszokottak szerint pontokba szedve mondta el meglátásait, véleményét.

- Margitnak, az édesanyának a szenvedésekor az orvos meg se vizsgálja a beteget, hanem rögtön felír egy nyugtatót – Maró számára ez nem tud hiteles lenni, hisz a doktor nem vizsgálja meg az idős hölgyet, nincs semmilyen protokoll *betartva*;

- Margarétának tetszett a díszlet fragmentalitása, minimalitása, hogy nem próbált reális lenni. Az életszagú történet mellett jó és fontos ez az ellenpont. A díszletről ugyanakkor a színészeknek pontosan tudniuk kell, hogy mit mutatnak meg, mit takarnak el. Margaréta az orvos egyik jelenetét hozta fel, amikor sokáig az ajtó mögött kellett állnia. Attól függetlenül, hogy az ajtó nem életszerű, hogy nincs jelen fizikai valóságában, a színész nem feledkezhet meg erről, nem *nézhet át* rajta, nem tekinthet ki a nézőtér felé, be a lakás terébe;

- sok csönd volt a darabban: pár csönd megélt, pár csönd pedig a tempó kárára ment.

- szép volt az édesanya kisfiúról szóló monológja;

- az ajándékbontás-jelenetből Margaréta hiányolta annak ritmusát. Úgy érezte, hogy azonos/ugyanazzal a *sebességgel* történt meg, mint bármi más a darabban. Hangsúlytalan maradt. Ennek kapcsán fejtette ki, hogy nem csupán itt, de az előadás több helyén is segítene az, ha a tempókat sikerülne finomítani, javítani. Ezáltal sikerülne az előadás hosszán (legalább 10-15 percet) is rövidíteni;

- Maró nem érezte a pontot az előadás végén. Elmondta, hogy nem tudja értelmezni, pontosan meghatározni, hogy mi az előadás vége, mit jelent, mire vonatkozik az utolsó mondat: – *Gizella!* Tóth Ramóna válasza több fontos momentumot, eligazodási pontot is tartalmazott.

Elmondta, hogy **Kiss Csaba** drá-

mája **Csáth Géza** *Egy elmebeteg nő naplója* című pszichiátriai tanulmányának margójára íródott. A folyamatot addig a (határ)pontig akarja felrajzolni a mű, amikor Gizellát bekísérik az elmeegógyintézetbe. Ramóna is hiányolja a konkrétabb befejezést – pl. lehetne a vége az, hogy az orvos és König elvezetik Gizellát az intézetbe... Margaréta erre reagálva mondta el: hogy ebben az esetben, minthogy nincs megírva, nincsen semmiféle konkrét szöveg, a teljes elborulás kell megjeleníteni, s ez lehet akár egyetlen artikulálatlan hang is. „*Mutassatok nekem egy örült nőt! És akkor megél a Gizella-mondat. És akkor tudom, hogy kész! És Ramóna képességeit ismerve, ezt meg tudjátok csinálni!*” – zárta értékelését Maró.

Az isteni, utánozhatatlan, megunhatatlan szármája előtt elcsattant még néhány baráti ölelés • zsrízésen kívül néhány műhelytitok is a felszínre bukkott • a nosztalgizálás, emlékfoltozás folytatódott • a Súgó-szerkesztők bevonultak irodácskájukba • a Tüzi teraszán pedig a bácsfeketehegy és kupuszi fiatalok jam session-harmóniái zendültek fel. Kell ennél több? Ennél kevesebb biztos, hogy nem!

Sutus Áron

A Találkozó díjainak névadóiról

Bambach Róbert
(1948–1982)

Bambach Róbert számtalan hangjátékot, mesejátékot, vidám műsort, rádióiskolát rendezett. Ezeket hangszalagok őrzik. Rendezett a Szabadkai Gyermekszínházban, a szabadkai Népszínház Magyar Társulatánál, az Újvidéki Színházban, a nagybecskereki Madách Amatőr Színházban. Előadásainak emlékét, munkamódszerét barátok őrzik.

Azután egy évvel később már Újvidéken találkoztunk, a Bambach-Káich-villában, amely 22 m² volt a Makszim Gorkij utca sarkán, a 2.

emeleti albérletben. A színhely meghatározása Németh P. Istvántól ered, az Újvidéki Színház legendás hírű igazgatójától, akivel éjszakákat beszélgettünk, vitatkoztunk át a Bambach-Káich-villában. Velük megváltottuk ott a színházi világot – szövegeket vitattunk meg, színházi stílusokat elemeztünk és főnikus megoldásokig jutottunk el. Vita, érvelés, olykor veszekedés színhelye volt az a 22 m². Az én számomra végtelenül hasznos. Őszinte barátság alakult ott ki – otthon éreztem magam, igazi művészi műhelyben voltam –, hisz sokszor ott tartottuk a próbákat is. Tehát színházi műhely volt az a 22 m². Ahol tájékoztam egy jóízű, szenzibilis rendező érzésvilágáról, munkamódszeréről, vágyaitól, elképzeléseiről és rendezői praktikáiról. Így volt ez 1979-ben is, amikor Kopeczky László *Színész és halál* című művét tűztük műsorra Bambach Róbert rendezésében. Először is, amikor elkezdünk dolgozni az „anyagot”, az első benyomás a rendező aszociatív vonalán a színnel, a színekkel volt. Az emocionális magot a szín, a színek fejezték ki Nála. Azt mondta: a 3 felvonást 3 színben látja. Zöldben, sárgában és fehérben. És van egy állandó csellengő, minden felvonásban azonos színben, a kék ruhás, kék kabátos nő, ő kapcsolja össze a történetet. És, ha most visszagondolunk a semleges fehér színre,

az éretlenséget jelző zöldre, a derült eget mintázó kékre, és a szivárvány színei között a meleg sárgára – gondolhatunk a kiegészítő színek alkalmazására is – meg minden más vizuális tökéletességre, mert Bambach Róbert rendezését a tökéletesség és precízesség jellemezte. A pontos partitúra és a szakmai alázat és hűség. (Franyó Zsuzsanna)

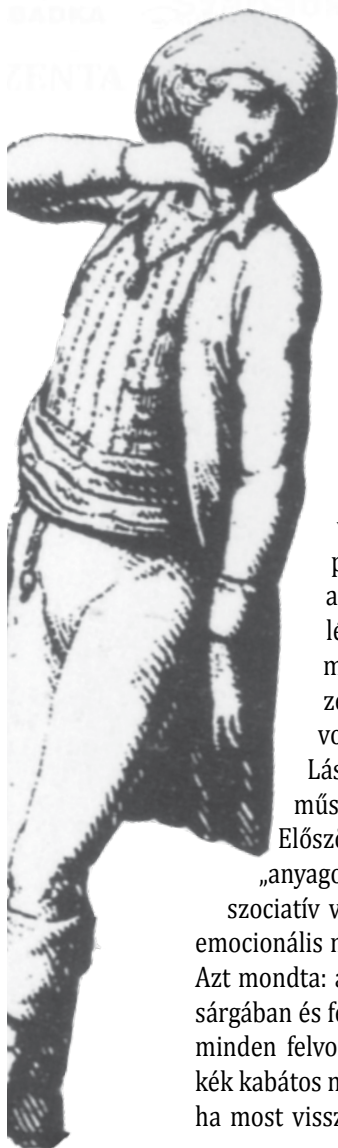
Ferenczi Ibolya
(1915–1960)

Gazdag műkedvelői múlt után szerződött Szabadkára 1947-ben. Érzelmeli, érett nők hiteles alakításával, kulturált, visszafogott, de mégis magával ragadó játékkal – a polgári színjátszás legjobb hagyományainak szellemében – vívta ki a vezetőszíneszi státust és megbecsülést.

Soha nem lehetett a színházi élettől, a poézistól elválasztani, mert a zene-dráma-költészet hármassága egysége magánéletét is színültig betöltötte. Igazában színésznő volt, akinek az az élete, hogy tragédiák, színjátékok, komédiák alakjaiba bújva, így átélve egy leányt, egy asszonyt, egy artistanőt, két malomkő között őrlődő szerelmes lényt éljen úgy, mint aki igazán az, akit ábrázol.

Ma már, ha kimondjuk Szabadkával kapcsolatban, hogy Életjel, illetve Csáth Kör, mindenekelőtt az irodalmi rendezvények jutnak eszünkbe, idővel azok kaptak meghatározó helyet a köztudatban. Az amatőr színjátszás is hangsúlyos szerephez jutott, hiszen a hatvanas-hetvenes években nem volt magyar nyelvű színiakadémiánk, nagyon kevés tehetségnek adatott meg, hogy a budapesti Színművészeti Akadémián folytassa tanulmányait, így a színészképzésben és az utánpótlásban nagy segítséget nyújtottak az Életjel kisszínpadán zajló kísérletek, próbálkozások. Számos neves színésznőket, rendezőket indította útnak egyébként is az Életjel: a korán elhunyt Tallós Zsuzsát és Bambach Róbertet, illetve Bajza Viktóriát és Póka Évát, Rövid Eleonórá, Sziráczki Katalint, Szűcs Hajnit, valamint Banka Líviát és az Újvidéki Színház volt igazgató-rendezőjét, László Sándort is. Legnagyobb színészeink, Ferenczi Ibolya és Romhányi Ibi, Pataki László, de az egykori szabadkai Népszínház Magyar Társulatának minden tagja számtalanszor fellépett az irodalmi rendezvényeken.

Garay Béla (1897–1987)

Garay Béla 1897. február 14-én született Szabadkán. 1913-ban szerződött Nádassy József szabadkai színházigazgató társulatához (miután egy színházi bizottság előtt letette a felvételi vizsgát). Több mint 10 esztendőt töltött a különböző magyarországi színtársulatokban. 1924. július 1-jén visszatért szülővárosába, Szabadkára. S mindjárt be is kapcsolódott a szabadkai Népkör munkájába. Első rendezése és fellépése a Népkör színpadán Alfred Savoire *A kékszakáll nyolcadik felesége* című vígjátékának színpadra állítása és a mű címszerepének eljátszása (1924-ben) volt.

Ettől kezdve munkássága a Népkörhöz kötődött – a Népkör egy időben Magyar Olvasókör néven működött –, ahhoz a rangos művelődési intézményhez, amely azokban az években meghatározó módon járult hozzá a magyarság szellemi életének kibontakozásához, gazdagodásához. Garay Béla rendezett, játszott és a pedagógus türelmével, alaposágával vállalta és végezte a színésznevelés nagyon is összetett feladatát. Hogy a Népkörnek a húszas évek végén, de különösen a harmincas években, milyen erős, kiegyensúlyozott, figyelemre méltó színészegységekből álló társulata volt, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy amikor megalakult Szabadkán az első hivatásos magyar színház, annak gerincét a Népkör társulatának legjobbjai: Pataki László, Sánta Sándor, Kunyi Mihály, Szabó János, Balázs Janka, Kelemen Mancsi, Pál Margit, Raczko Ilus és Mamuzsics István alkották.

Garay Béla azonban nemcsak a Népkörben foglalkozott a színjátszókkal, nemcsak ott igyekezett magasabbra emelni azt a bizonyos minőségi mércét, a színvonalat, hanem járta a vidéket, mert hívták, mert szükség volt rá. A bánsági, a bácskai, sőt a drávaszögi kis falvakat is felkereste. Béla bácsi, mert csak így hívták mindenütt, napokat, heteket töltött azok között, akik meg akartak szabadulni a dilettantizmus kényszerzubbonyától, akik meg akarták ismerni a színház, a színpad igazi világát, annak törvényeit, elvárásait. A nagy tekintélyű művészember nem oktatott, egyszerűen tanácsokat adott, azokra az alapismeretekre hívta fel a színjátszók figyelmét, amelyek nélkülözhetetlenek egy-

egy darab színpadra állításakor. Garay Béla a maga művészi hivatástudatával, nagy szakmai felkészültségével és persze emberi magatartásával igyekezett színjátszóinknak átadni azokat az ismereteket, amelyek a mozgalom minőségi előrelépését, egészséges lombosodását segítették!

Magyari Piri

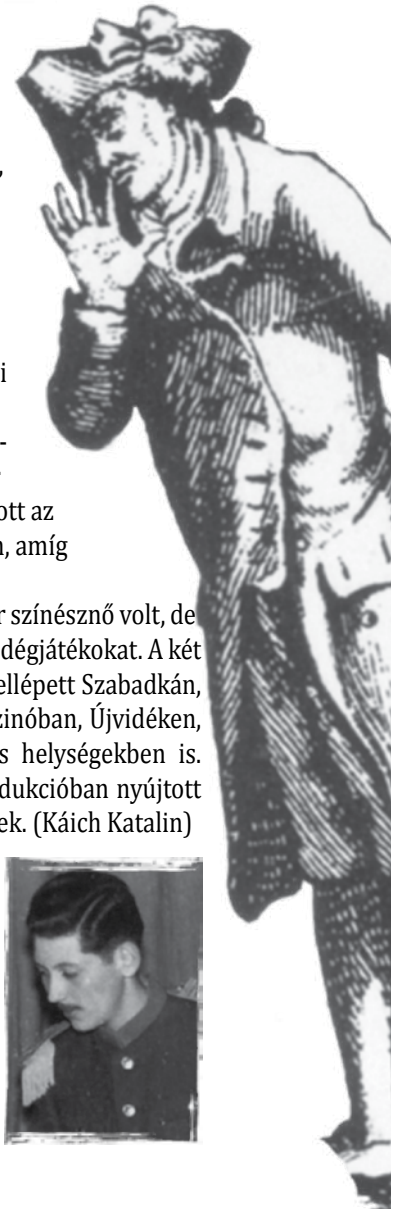
Juhászné Magyari Piroska, a két világháború közötti Nagybecsereken élt, és része volt annak a nagy műkedvelői mozgalomnak, ami ebben a városban alakult ki az impériumváltás után.

Az Ady-Társaságot megalapító lapszerkesztő, Juhász Ferenc feleségeként 1919-től aktívan részt vett a társaság által szervezett amatőr előadásokban, később pedig a dr. Várady Imre alapította Magyar Közművelődési Egyesületben folytatta színjátszó tevékenységét. Férje volt a főtítkár. Leányuk az a D. Juhász Zsuzsa, aki 1952-ben a szabadkai Népszínház tagja volt egy évig, majd visszament Nagybecskerekre, és az ott megalapított magyar társulat oszlopos tagjaként játszott az 1953 és 1955 közötti időszakban, amíg a társulat létezett.

Magyari Piri nem csak amatőr színésznő volt, de rendezett is, meg szervezte a vendégjátékokat. A két világháború között többször is fellépett Szabadkán, az olvasókörben, a zombori kaszinóban, Újvidéken, a Magyar Olvasókörben és más helységeken is. A *Tűzmadár* és a *Médi* című produkcióban nyújtott alakításai voltak a legsikeresebbek. (Káich Katalin)

Nagy István

A szabadkai Népszínház Művészetbarátok klubja már-már elképzelhetetlen volt nélküle. A bárszéken üldögélve ilyeneket mondott: „Minden

társulatban, amelyik arra vetemedett, hogy előadja a *Hamletet*, van egy Leartest meg egy Horatiót vagy egy I. sírásót játszó színész is. Titokban mindhárom meg van győződve róla, hogy sokkal alkalmasabb lenne a Hamletre, mint az, akire a rendező ráosztotta.” Ezzel fejezte ki azt, hogy tudta, ő mindörökre epizodista marad.

Nagy István a hatvanas években vált nagy színészegyéniéssé. Szabadkán született, a legelérhetőbb információk szerint asztalosmesterséget tanult, de már nagyon fiatalon a Népkör színpadán téblábolt. Később felvételizett a Népszínházba, ahol le is szerződtek. Dévics Imre így mesélt abban az időben róla: „Ha valaki utál dalolni, táncolni, verset mondani, utálja Shakespeare-t, akinek *Macbethjéből* tolmácsolt egy jó monológot – nagy tehetség. Ha ennyire utálja, amit csinál, milyen lesz, ha megszereti a munkáját? Vegyük fel!” Igazi szabadkai figura volt. Amolyan szabadkai őslakos. Sokáig élvezni tudta a város és a színházi munka minden pillanatát.

Alacsonyságáról így zsörtöltődött: „Nekem azért nincs szerencsem az életben a párválasztásban, mert alacsony vagyok, s így meszebb kerültem az Úr kezétől. Engem nem akart megáldani. Pedig csak egy könnyes arcot szerettem volna letörölni néha, adni és varázsolni mosolyt az emberek ajkára...”

Gátlástalanul bukfencezett Kisfaludy *Kérőkjében*, a *Finom kis társaságban*, Bunkóst játszotta Shakespeare *Sok hűhó semmiértjében*, rendőr volt Mrožek *Hekusokjában* stb. A rendezőket vagy lelkesítette vagy bosszantotta, mert öntörvényű volt. Űtőkártyája azonban a páratlan humorérzéke volt. „Én a színházat látni, érezni és élni akarom” – sokszor mondogatta ezt életében.

Pataki László
(1916–1999)

„Mifelénk mindig kevés olyan színművész volt, manapság pedig nincs is, akinek színpadi jelenléte

szélesebb hatósugarú a refraktorfénynél.” (Franyó Zsuzsanna)

1916. július 13-án született Szabadkán a Magyar Köztársaság Érdemrend tisztikeresztjével kitüntetett színművész. Itt fejezte be az általános iskolát és a gimnáziumot. Az elemi iskola hetedik osztályában egy diákkori csíny miatt évet kellett ismételnie. Vajon mi rosszat tehetett, amiért ilyen drágán kellett megfizetnie? Ezt mindenkinek a saját fantáziájára bizzuk!

Mást nem tudott annyira szeretni, mint a színészetet... Már középiskolás korában színházalapítással is próbálkozott kisebb-nagyobb sikerrel, sőt még a versírás is foglalkoztatta. Színpadra először Karel Čapek *Fehér kór* című drámájával lépett.

Egyetemi tanulmányaival érdekes fordulatot vett az élete, ugyanis tanulmányait a zágrábi orvostudományi egyetemen akarta folytatni. Ám ekkor sem tudott szabadulni a művészetektől: lehetőséget kapott Zágrábban kultúrestek szervezésére. Itt új művészeti ágba is kipróbálta magát: egy dzsesszegyüttesnek lett a tagja. Megpróbálta magát a zenélésből és a színészkedésből eltartani.

1939-ben behívót kapott a II. világháborúba. A német hadifogságból 1945-ben szabadult. Nem sokkal később alapító tagja, színésze és rendezője lett a Magyar Népszínháznak. Ő rendezte a szabadkai Népszínház első darabját, Balázs Béla *Boszorkánytáncát*, melynek bemutatására 1945. október 29-én került sor.

1975-ben meghívták az újvidéki Művészeti Akadémia magyar nyelvű színművészeti szakára professzornak. Diákjait a színház szeretetére, tiszteletére nevelte, nem elsősorban a színészetet próbálta megtanítani nekik. Nemcsak a fellépései voltak fontosak számára, hanem diákjai nevelésére is ugyanolyan hangsúlyt fektetett. Ez abból is látszik, hogy egykori diákja, Kovács Frigyes híres színész és az akadémia tanára, létrehozta a Pataki-gyűű díjat.

Pataki az egyszerű dolgokat kedvelte: lehetnek azok filmek, könyvek vagy akár versek is. A színháznak pedig arra a hatására esküdött, ami az embert megnyugtatja, nem pedig fölizgatja.

Mindennapjait Szabadkán, a Rudics utca 2. szám alatt élte, ahol soha sem volt egyedül. Itt most nem a családjára gondolunk. Pataki László állandó lakótársai drámai hősök, királyok, koldusok voltak, mert azt mondják, aki színészi pályára lép, többé soha nem lesz magányos.

Szántó Róbert (1891–1941)

A középiskolát Szarvason, a teológiát Pozsonyban végezte. Lelkészi pályáját a budapesti Deák téri evangélikus templomban kezdte, a világháború idején tábori lelkész volt – „a fügefaiatú Mosztárban”, ahogy egyik versében írja. 1920 és 1929 között pedig a szabadkai ágostai hitvallásúak lelki gondozását végezte. Ebben a nagy kiterjedésű alföldi városban sokoldalú munkásságot fejtett ki: 1921-ben a bácskai egyházkerület vezetőségének megbízásából újraindította a korábban Zomborban, illetve Baján megjelenő *Vándorút* című egyházi lapot, amelynek évekig, pontosabban 1928 végéig szerkesztője volt.

A világi politikai sajtó mozgalmaiban is tevékenyen részt vett, mégpedig a Magyar Párt főtítkáraként, illetve vezetőségi tagjaként. Ilyen minőségben többször is felelős szerkesztője volt e szervezet hivatalos sajtóorgánumának, a *Hírlap*nak.

Az elnyomott magyar nemzeti kisebbség érdekében erélyes, olykor provokatív, néha nacionalizmusba torkolló védelme miatt a lap örökös támadásoknak volt kitéve. 1925-ben több szerkesztővel együtt Szántó Róbertet is letartóztatták.

1927 júniusában Szántó Róbert új, rövid életű hetilapot indított *Hétfői Magyar Újság* címmel, amely a *Vándorút*ban közzétett beharangozó szerint „a vajdasági magyarság szócsöve és sérelmeinek bátor szószólója lesz”. Szántó Róbert az irodalmi életben is szerepet játszott. Szenteleky Kornél 1928-ban, a *Vajdasági Írás* indulásakor bevette a folyóirat szerkesztőbizottságába.

Szántó Róbert írt még bibliai egyfelvonásosokat, ifjúsági színműveket és egyéb színdarabokat is.

Fő művei: *A déli végeken* (versek, 1916); *Aszmodi diadala* (drámai költemény, 1919); *Viaskodó tavasz* (versek, 1923); *A próféta szerelme* (elbeszélések, 1926); *Az utolsó óra* (színmű, 1938); *Hazavágyom* (válogatott versek, 1941).

Élete tragikusan ért véget: gyilkosság áldozata lett.

Szilágyi László (1925–1980)

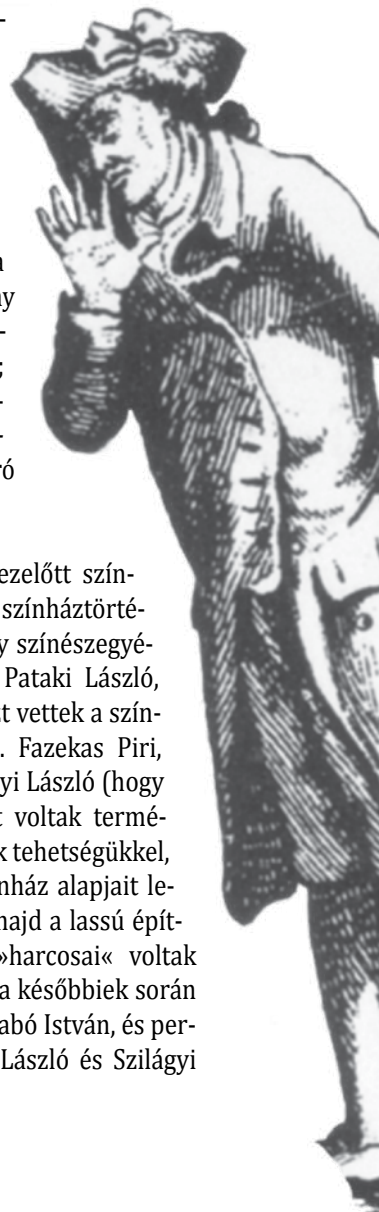
Szilágyi László színész, rendező volt. 1948-ban műkedvelőként került Szabadkára, ahol rövidesen a társulat egyik legfoglalkoztatottabb színésze lett. 1964-től az Újvidéki Rádióhoz, majd a televízióhoz szerződött színészként, később rendezőként.

Szilágyi László a drámairodalom legnagyobb szerepeit alakította. Főbb szerepei:

Mosca (Jonson: *Volpone*); Callimaco (Machiavelli: *Mandragóra*); Petruchio (Shakespeare: *A makrancos hölgy*); Oberon (Shakespeare: *Szentivánéji álom*); Báró (Gorkij: *Éjjeli menedékhely*); Hlesztakov (Gogol: *A revizor*); Leonardo (García Lorca: *Véres menyegző*); Jimmy (Osborne: *Dühöngő ifjúság*); Peröldy (Kisfaludy Károly: *A kérők*); Aurel (Krleža: *Léda*); Leprás Mátyás (Brecht-Weill: *Koldusopera*); Camille Sévigne, vizsgálóbíró (Achard: *A bolond lány*).

„Több mint hat évtizeddel ezelőtt színházcsinálóink lelkes kis csapata színháztörténetet írt itt a Délvidéken. A nagy színészegyniségeken kívül, mint amilyen Pataki László, Sántha Sándor (mindketten részt vettek a színházavató előadásban), aztán R. Fazekas Piri, Fejes György, Ferenczi Ibi, Szilágyi László (hogy csak néhányukat említsem) ott voltak természetesen azok a színészek is, akik tehetségükkel, hivatástudatukkal a Magyar Színház alapjait leakták. Ennek az alapozásnak, majd a lassú építkezésnek szívós, elkötelezett »harcosai« voltak a rendezők is: Garay Béla, majd a későbbiek során Varga István, Virág Mihály, ifj. Szabó István, és persze a színész-rendezők, Pataki László és Szilágyi László.” (Faragó Árpád)

A XXII. Találkozó díjazottjai

HIVATALOS DÍJAK

PATAKI LÁSZLÓ-DÍJJAL a kupuszini Petőfi Sándor Művelődési Egyesület **Sturcz József színjátszó csoportját** tüntette ki a találkozó legjobb hagyományos keretek között megvalósított előadásáért, Gosszé Endre **Trezka** című darabjáért, melyet Molnár József állított színpadra.

BAMBACH RÓBERT-DÍJJAL térhet haza az újvidéki **Színes Szilánkok Diákszínpad** a találkozó legjobb új formákat kereső előadásáért, a Fekete Ádám drámája alapján készült **Csoportkép (természetes fényben)** című produkciójáért. Rendezte: Crnkovity Gabriella.

GARAY BÉLA-DÍJAT érdemelt ki a tóbai Petőfi Sándor Művelődési Egyesület **Petőfi Sándor színjátszó csoportja** a közöseteremtő tevékenységéért.

A zsűri a legjobb férfi főszereplőnek járó SZILÁGYI LÁSZLÓ-DÍJJAL tüntette ki **Szukola Bélát**, a bácsfeketehegyi SomaSzintársulat tagját a *Hyppolit, a lakáj* című előadásban *Hyppolit* szerepének megformálásáért.

A zsűri a legjobb női főszereplőnek járó FERENCZI IBOLYA-DÍJJAL tüntette ki **Csernai Pannát**, a kupuszini Sturcz József színjátszó csoport tagját a *Trezka* című előadásban *Trezka* szerepének megformálásáért.

A legjobb férfi mellékszerep megformálásáért NAGY ISTVÁN-DÍJJAL jutalmazták **Sörfőző Károlyt**, a topolyai Mara Amatőr Színház tagját a *Paprikás-csirke* című előadásban *Forgács* szerepének megformálásáért.

A legjobb női mellékszereplőnek járó MAGYARI PIRI-DÍJAT **Beszédes Klementina**, a szajáni Ady Endre Művelődési Egyesület drámai csoportjának tagja érdemelte ki a *Helén és a tehén* és a *Leszállás*

Párizsbanc című előadásban a *Gazdasszony* és *Judit* szerepének megformálásáért.

A zsűri a legszebb színpadi beszédért SZÁNTÓ RÓBERT-DÍJJAL tüntette ki **Tóth Ramónát**, a nagyikindai Egység Művelődési Egyesület *József Attila színjátszó csoportjának* tagját, az *Animus és Anima* című előadás *Gizelláját*.

A bácsfeketehegyiek KÖZÖNSÉGDÍJJAL jutalmazták a kupuszini Petőfi Sándor Művelődési Egyesület **Sturcz József színjátszó csoportját** a *Trezka* című előadásáért.

A KÜLÖNDÍJAK

A diákzsűri A LEGJOBB ELŐADÁS DÍJÁT a kupuszini **Sturcz József színjátszó csoport** *Trezka* című előadásának ítélte oda.

A MAGYAR NEMZETI TANÁCS TÁJOLÁSI KÜLÖNDÍJÁT a **szajáni** Ady Endre Művelődési Egyesület drámai csoportja nyerte el **Leszállás Párizsban** című előadásáért, melyet Nagy Aleksz rendezett.

MAGYARORSZÁG SZABADKAI FŐKONZULÁTUSÁNAK FELKÉRÉSÉT – AZ ARANY JÁNOS-EMLEKÉV JEGYÉBEN EGY-EGY PRODUKCIÓ ELKÉSZÍTÉSÉT ÉS BEMUTATÁSÁT – a következő társulatoknak ítélte oda a művészeti bizottság: a **temerini Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesület színjátszó csoportja**, a **Zentai Magyar Kamaraszínház Diákszínjátszói**, az újvidéki **Színes Szilánkok Diákszínpad**, a **nagyikindai József Attila Szintársulat** és az **újvidéki Európa Kollégium Szintársulata**.

A SZABADKAI KOSZTOLÁNYI DEZSŐ SZÍNHÁZ KÜLÖNDÍJÁT, egy vendégszereplést a KDSZ színpadán a **az újvidéki Színes Szilánkok Diákszínpad** kapta a *Csoportkép (természetes fényben)* című előadásáért, melyet Crnkovity Gabriella rendezett.

A zsűri a SZABADKAI NÉPSZÍNHÁZ MAGYAR TÁRSULATÁNAK KÜLÖNDÍJÁT, vendégszereplést a Délvidéki Magyar Színjátszás Napja keretében a szabadkai Népszínház színpadán a **kupuszini Sturcz József színjátszó csoportnak** adományozta a *Trezka* című előadásáért.

A KASZT fesztiváligazgatójának meghívását a 2017-es Komlói Amatőr Színházi Találkozóra a bácsfeketehegyi **Soma Színtársulat** *Hyppolit, a lakáj* és a kupuszini **Sturcz József** színjátszó csoportja *Trezka* című előadását nyerte el.

A zsűri a VAJDASÁGI MAGYAR VERSMONDÓK EGYESÜLETÉNEK SZÉP SZÓ TÁBOR-KÜLÖNDIJÁT Ádor **Konrádnak** adományozza Makáts Csaba szerepéért a bácsfeketehegyi Soma Színtársulat *Hyppolit, a lakáj* című előadásában.

A zsűri a VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET és a VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI SZÖVETSÉG MADT-TÁBOR KÜLÖNDIJÁT **Király Sándornak** adományozta, a nagyikikindai Egység Művelődési Egyesület József Attila színjátszó csoportja rendezőjének. **Király Sándor** továbbá A HÉT NAP HETILAP kalendáriumát is elnyerte.

A zsűri a VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET és a VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI SZÖVETSÉG MADT-TÁBOR KÜLÖNDIJÁT adományozta **Nagy Aleksznek** is, a szajáni Ady Endre Művelődési Egyesület drámai csoportja rendezőjének.

A TANYASZÍNHÁZ KÜLÖNDIJÁT, az ideai előadásban való részvételt a kishegyesi **Kőműves Csaba** kapta Kishegyesi Színjátszó Műhely *Karnyóné Show* című előadásában Lipitlotty szerepének alakításáért, és Nagy András szerepéért a bácsfeketehegyi Soma Színtársulat *Hyppolit, a lakájában*.

A SZABADKAI KOSZTOLÁNYI DEZSŐ SZÍNHÁZ KÜLÖNDIJÁT, csoportos előadáslátogatást a KDSZ valamely előadására a kishegyesi Petőfi Sándor Művelődési Egyesület **Kishegyesi Színjátszó Műhelye** kapta a *Karnyóné Show* című előadásért.

A zsűri A SZABADKAI NÉPSZÍNHÁZ MAGYAR TÁRSULATÁNAK SZÍNHÁZLÁTOGATÁSI KÜLÖNDIJÁT a **temeriniSzirmai** Károly Magyar Művelődési Egyesület színjátszó csoportjának ítélte oda a *sza-badság betegei* című előadásért.

A zsűri az ÚJVIDÉKI SZÍNHÁZ KÜLÖNDIJÁT, csoportos előadáslátogatást a színház valamely előadására, a **szajáni Ady Endre Művelődési Egyesület drámai csoportjának** ítélte meg.

A zsűri a ZENTAI MAGYAR KAMARASZÍNHÁZ KÜLÖNDIJÁT, bérletet a Kamaraszínház előadása-

ira, a **tóbai Petőfi Sándor Művelődési Egyesület Petőfi Sándor színjátszó csoportjának** adományozta a *Balkáni gerle* című előadásért.

A zsűri A ZETNA KIADÓ KÖNYVCSOMAG KÜLÖNDIJÁT **Szarka Áronnak** adományozta a szabadkai Középiskolások Diákotthonának színjátszó csapatából, az előadás szövegéért.

A FORUM KÖNYVKIADÓ INTÉZET KÖNYVCSOMAG KÜLÖNDIJÁT kapta **Magyar Réka** az énekért, az újvidéki Európa Kollégium Színtársulatának *HÁ-Tország* című előadásában.

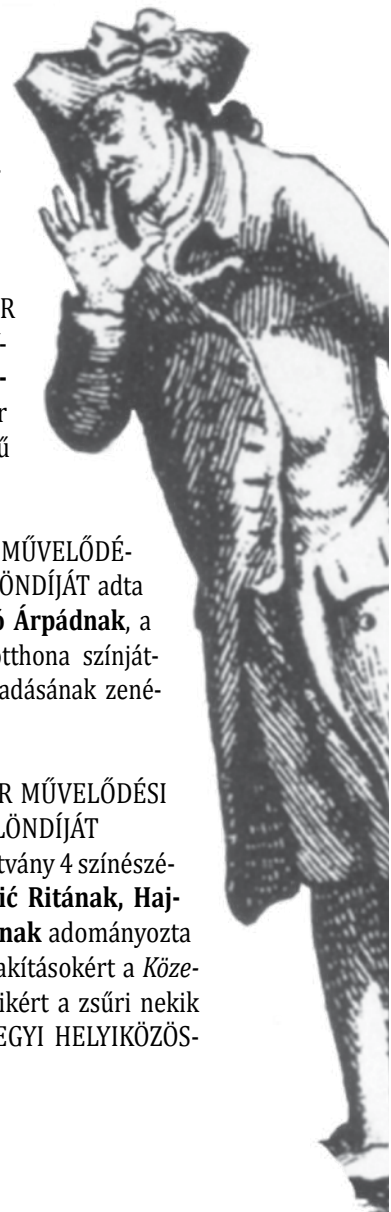
Szintén A FORUM KÖNYVKIADÓ INTÉZET KÖNYVCSOMAG KÜLÖNDIJÁT kapta **Dragić Marianna**, a Zentai Magyar Kamaraszínház Diákszínjátszója *Hugi* szerepének alakításáért a *Tanár úr, de miért?* című előadásban.

A SOLYMOSI KÖNYVES-HÁZ KÖNYVCSOMAG KÜLÖNDIJÁT **Patyerek Réka** kapta az újvidéki Európa Kollégium Színtársulatából, a közösségünket érintő téma feldolgozásáért.

A zsűri a VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET KÖNYVCSOMAG KÜLÖNDIJÁT adta **Jenovay Lajosnak**, a Madách Amatőr Színház *Talányos variációk* című darabjának fordításáért.

A zsűri a VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET KÖNYVCSOMAG KÜLÖNDIJÁT adta továbbá a hegedűn játszó **László Árpádnak**, a szabadkai Középiskolások Diákotthona színjátszó csoportja *Arcok* játéka c. előadásának zenéjéért.

A zsűri a VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI SZÖVETSÉG KÖNYVCSOMAG KÜLÖNDIJÁT a szabadkaia Danilo Kiš Alapítvány 4 színészének **Ejzler Evilának, Temunović Ritának, Hajvert Ákosnak és Török Arnoldnak** adományozta a finoman kimunkált színészi alakításokért a *Közlebb* című előadásban. Alakításaiért a zsűri nekik ítélte továbbá a BÁCSFEKETEHEGYI HELYIKÖZÖSÉG KÜLÖNDIJÁT is.

A zsűri a VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI SZÖVETSÉG KÖNYVCSOMAG KÜLÖNDÍJÁT adományozta **Bolyos Miklósnak**, az újvidéki Európa Kollégium Színtársulata *HÁTország* című előadásának zenei világáért.

A MAGYAR SZÓ NAPILAP EGYÉVES ELŐFIZETÉSÉT a bácsfeketehegyi **Szabó László** érdemelte ki *Schneider Mátyás* szerepéért a Soma Színtársulat *Hyppolit, a lakáj* című előadásában. **Szabó Lászlónak** ítelték továbbá a TÖRÖK MÉHÉSZET KÜLÖNDÍJÁT is.

A MAGYAR SZÓ NAPILAP FÉL ÉVES ELŐFIZETÉSÉT **Balázs György** kapta, a nagybecskerekeli Madách Amatőr Színház tagja, Abel Znrko szerepének megformálásáért a *Talányos variációk* című előadásban.

Ugyancsak A MAGYAR SZÓ NAPILAP FÉL ÉVES ELŐFIZETÉSÉT kapta **Muntyán Ramóna** Szajánból, Janet szerepének megformálásáért a *Lezállás Párizsban* című előadásban.

A KÉPES IFJÚSÁG EGY ÉVES ELŐFIZETÉSÉT a zsűri **Hodik Annabellának** adományozta Karnyóné szerepéért a Kishegyesi Színjátzó Műhely előadásában. Színészi alakításáért **Hodik Annabella** kapta továbbá az IZIDA ANYA ÉS GYERMEKVÉDELMI TÁRSULAT KÜLÖNDÍJÁT is.

A HÉT NAP HETILAP EGY ÉVES ELŐFIZETÉSÉT **Zsigovity Tamás** érdemelte ki, *János, a gazda* szerepéért a szajáni Ady Endre Művelődési Egyesület drámai csoportjának *Helén és a tehén* című előadásában.

Szintén A HÉT NAP HETILAP EGYÉVES ELŐFIZETÉSÉT érdemelte ki **Lackó Farkas Erzsébet**, Ella szerepéért a tóbai Petőfi Sándor színjátzó csoport *Balkáni gerle* című előadásában. **Lackó Farkas Erzsébet** továbbá elnyerte KONCZ ÉVA KÜLÖNDÍJÁT is.

A HÉT NAP HETILAP kalendáriumát **Baka András** kapta *Schuller Medárd* szerepéért a tóbai Petőfi Sándor színjátzó csoport *Balkáni gerle* című előadásában. **Baka András** veheti át ezen kívül SZABÓ MÁRTA KÜLÖNDÍJÁT is.

A HÉT NAP HETILAP kalendáriumát kapja **Dubac Éva** *Böksi* szerepéért a kupuszini Sturcz József színjátzó csoport *Trezka* című előadásában. **Dubac Éva** színészi alakításával továbba TÓTH VERA KÜLÖNDÍJÁT is elnyerte.

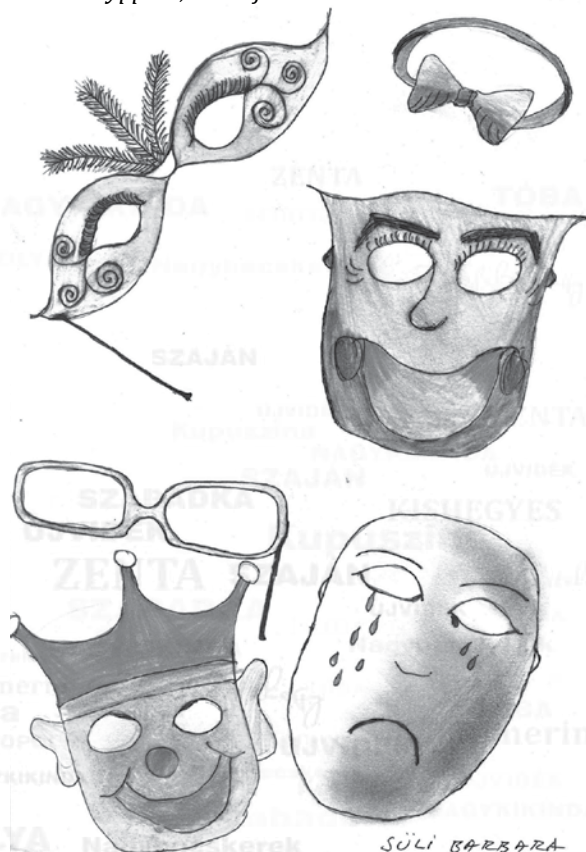
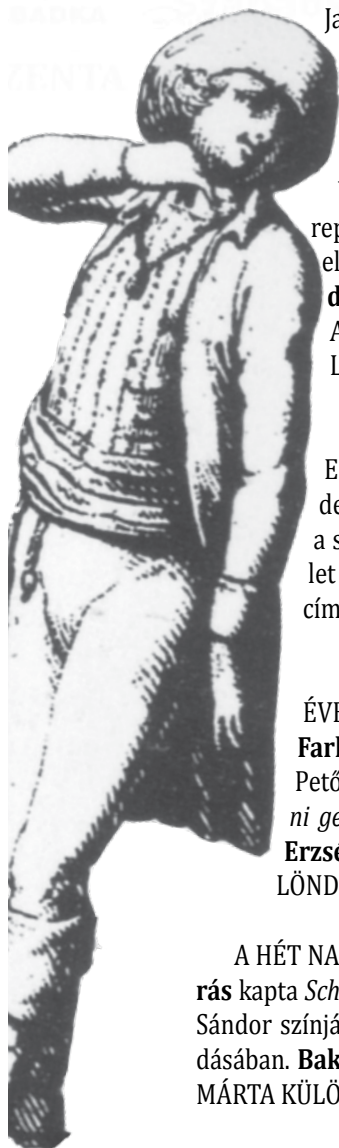
A zsűri a FEKETICS MŰVELŐDÉSI EGYESÜLET KÜLÖNDÍJÁT adományozza **Eizler Evilának**, a topolyai Mara Amatőr Színház stílistájának.

A zsűri a FEKETICS MŰVELŐDÉSI EGYESÜLET KÜLÖNDÍJÁT adományozza **a temerini Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesület színjátzó csoportjának**, a közösségi emlékezet őrzéséért.

A zsűri a HORKAI PINCÉSZET KÜLÖNDÍJÁT adományozta **a kupuszini Sturcz József színjátzó csoport zenekarának** a színvonalas teljesítményért.

A zsűri P.S. PRINT & DESIGN nyomda KÜLÖNDÍJÁT adományozta a Középkiskolások Diákotthona színjátzójának, **Balla Georginának** az *Arcok játéka* című előadásban nyújtott alakításáért.

A WAX FODRÁSZ-SZALON KÜLÖNDÍJÁT a zsűri a bácsfeketehegyi **Fehér Etelkának** ítélte oda Schneiderne alakjának megformálásáért a Soma Színtársulat *Hyppolit, a lakáj* című előadásában.

SÜLI BARBARA

A nézőtéren

Amikor színházban vagyok, mindenkit megnézek. Minden arc mást mond. Csak ránézel, és érzed, hogy az a gyerek csak unatkozásból van itt, inkább itt legyen, minthogy otthon mosogasson.

Csak betoppan egy csapat gyerek (akik kint már félig megfagytak), de nem azért, hogy élvezzék az előadást, hanem azért, hogy végigbeszélgessék és nevetgéljenek...ragasszák le magukat a székre, és bámulják az előadást.

A néniék pedig eljönnek, csak úgy, mert a színházban több ember megfordul, mint az utcán. A huszonegyedik században élünk, ahol nem kell térfoglaló kamerát játszani!

Egy ember folyton a telefonját nyomja. Pedig ott a táblán szép, nagy, piros betűkkel írja, hogy a telefont kikapcsolni. Legszívesebben odamennék hozzá, és kivenném a telefonjából az elemet, de nem teszem, mert idősebb, mint én.

Ott egy bácsi, aki folyton jegyzetel. Ő figyeli a színpadot. Aztán körmöl a füzetébe. Lehet, ő a rendező, és írja, hogy a következő előadásra min kéne változtatni, hogy ők legyenek a legjobbak.

Mindenki a legjobb akar lenni, de attól nem lesz az, ha kockává válik. Nemsokára kockadarabok leszünk mindannyian. Csak ülünk, és bámulunk magunk elé, pontosabban arra a tárgyra, ami elrontja a világot. Kevés ember van, aki úgy tudja élvezni az előadást, mint régen, még a televízió, a mobil és a Youtube előtt. De akad pár. Az arcukon mosoly van, kacagnak egy-egy jeleneten. A jeleneten, és nem azon, hogy visszaírt nekik életük szerelme. Van, aki sír, mert megtalálta a jelenetben önmagát, vagy mert annyira vicces volt a jelenet, hogy az már fáj.

Aztán sötétség. Felvillan egy-egy telefon, aztán elhalványul a fénye, mert lejjebb vették rajta a fényerőt. Mindenki tapsol, és látszik, hogy ki figyelt oda. Néhányan azt sem tudják, miről szólt a darab. Kivonulunk. Mobilokat elő, szelfi, és töltjük fel a Facebookra, hogy voltunk a színházban.

Aztán minden megy tovább, elfelejtjük, hogy mi is történt, miről szólt, vagy... - vagy bennünk marad egy életen át.

Dorogi Zsanett, 8. b

Apró költők versei

Verseik a szavak varázsáról

Szerető szavak

A születés pillanatában
ömlenek a szerető szavak.
Ha nincsen emberben,
akkor az élet csupa vak
homály.

Az életed attól függ,
hogy körülvesznek-e.
Vezetik az utad, csüngnek
az ajkadon. Mi lenne
szeretőbb?

Harangozó Dávid László, 7. osztály

Szavak

Meghitt társaságban ülök,
kandalló lángját figyelem,
közben elhangzanak
ezek a szavak:
komoly, becsületes.
Milyen szavak lehetnek?
Talán rám mondták?
Hasonlítok ezekre a szavakra?

Végső Barbara, 6. osztály

A XXII. Találkozó szakmai zsűrije

Kovács Frigyes

Tizennégy évesen színjátszókat toboroztam a faluban, nők napjára alkalmi műsor a Vera néni kocsmájában. Én voltam a rendező, aki „betanította” a mutatványt. Én tanítottam a nálam 6–8–10 évvel idősebb társaimat a színpadon nevetni, sírni, csókolózni, részeget játszani... és hallgatott rám a 24 éves katonaviselt rátarti parasztleány is, akit nyilván nem a szent művészet iránti szomja hajtott oda közénk egy-egy keményen végigdolgozott nap után, hanem valamelyik színésznőm delejezhette meg... A topolyai gimiben is színjátszókört szerveztem, és a kötelező tananyag biflázását Fischer A beszéd művészete című könyvének tanulmányozásával váltottam föl, és egész évben a KMV-re meg az Arany-

mikrofonra készültem. A gimiből való végleges eltanácsolástól az Újvidéki Művészeti Akadémia mentett meg. Diplomázás után a kínálózó három munkahely közül a Szabadkai Népszínházat választottam negyed pénzért. Két ízben voltam igazgatója ott a Magyar Társulatnak, és két ízben voltam kénytelen elhagyni Szabadkát, de lélekben most is oda tartozónak érzem magam, bár színészi és rendezői munkáim magyarországi színházakhoz kötnek, tapasztalataimat pedig Újvidékre, a Művészeti Akadémiára hordom, ott igyekszem átadni a jövő generációinak. A Magyar Állam díjakkal és kitüntetésekkel tisztelt meg, én pedig igyekszem méltó viselője lenni ezeknek az elismeréseknek mindaddig, amíg utamon kísérnek, hajszolnak és úznak a régi kavillói emlékek.

Táborosi
Margaréta

Zenta, Tisza-parti kisváros
Születtem Táborosi Margaréta
Megfelelni vágyó, kitűnő diák
Gimnázium után Újvidék
Szembe és mélyrenézés
Sok kérdés
Színész diploma
A közömbösek a pokolba jutnak
Hű lenni önmagamhoz...
Csakazértis!
Pár év Pest
Rendezés koreografálás
Mindig tanulni
Csöndet
*„Elvágyom onnan, ahol bolygok”
Nagyszülőktől szívósság keménység
Örökségem
A hit

Lakodalomban győztes sportolótól öregségtől meghatódni

Keresni és más terhért vinni
Színházban talán önkifejezés
Érdekel a határon túl
Megrémít a korlát, saját
Igazság keresése
Annak a szintjén élni

*Ady Endre: *A kék tenger partján*

Magyar Attila

A gyermekkori színjátszást gyorsan befejeztem, mert 15 évesen (s azóta Öcsi a becenevem, igaz egyre gyakrabban hangzik el – sajnálatomra – most már az Öcsi bácsi megszólítás) a Tanyaszínház tagjává váltam. A lassan 40 éves vándorszínház a mai napig meghatározó része az életemnek. 1993-ig mint színész, azóta viszont vezetőjeként vagyok tagja a társulatnak. Emellett az Újvidéki Színház társulatának vagyok állandó tagja 1992 óta. Több színházi fesztivál jutalmazta már munkámat, emellett Erzsébet-díjban részesültem, 2007-ben a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntettek ki, s 2008-ban a Kisebbségekért Díjat vehettem át a Tanyaszínház nevében, Vajdaságból elsőként. Az elismerés jóleső egy művésznek, mert önbizalmat ad, de csak mérföldkövekként szabad kezelni, s továbbhaladni. Fontosabb számomra a szakmai elhivatottság vagy alázat, hogy munkánkkal mondani tudjunk valamit a nagyérdemű közönségnek. Mindenki benne él a „színész”, csak nem mindenkinek alakul úgy az élete, hogy hivatásos színészként élje le. Nem szeretek párhuzamot vonni amatőr és profi színjátszás között. Az alkotási vágy, a kimondani akarás, a gondolataink megosztása, a játék öröme, a színpadi deszkák sajtóságos atmoszférája... ez mindkét formában jelen van.

Akiknek a segítsége nélkül nem jött volna létre a XXII. Találkozó

A helyi segítő kezek

A vendégeket várta:

Ádor Konrád
Barta Júlia
Fehér Etelka
Harangozó Adél
Kasza Nikolett
Kormos Irén
Kovács József
Pál Eszter
Szabó László
Szukola Béla

Arculattervet készítette, a Súgót és egyebeket nyomtatta:

Pál Anikó
Sétáló Árpád
Szabó Tímea

Fotózott:

Szarka Zsófia

A feltételeket megteremtette:

Kerekes Zoltán
Pál Károly
Sárközi István

A Soma előadását rendezte:

Hajvert Ákos

A Soma-zenekarban zenélt:

Török Noémi
Burai Károly
Gál József
Szakács Zoltán

Foglalkozást tartott a gyerekeknek:

Bori-Fekete Ágnes

Bemondott:

Bede Anett
Hodik Annabella
Molnár Anna
Pásztor Bettina
Szarka Ákos
Tóth Anita

Fény- és hangtechnikát irányította:

Simonyi Tamás
Csabai Róbert

Az öltözők felszerelését adományozta:

Balog Irén
Bertók Ákos és családja
Bertók Zsolt és családja
Kerekes János és családja
Lódi Gáspár és családja
Szabó Norbiék
Varga Zsuzsa néni

Könyvet árusított:

Csordás Katalin
Molnár Gabriella

Öltözőket felújította:

Hajvert Lódi Andrea
Sárándi Gyöngyi
Tokics Etelka

Varrt:

Hestia nőegylet:
Major Márta és Kovács Rozika néni

Színpadot takarította:

Harangozó F. Laura
Szukola Szilvia

A konyhában tevékenykedett:

Balog Erzsébet
Kovács Gabriella
Losonci Márta
Szűcs Ilona
Tóth Harangozó Vera

Felszolgált:

Balog Zsolt
Martinović Saša

Felújítási munkálatokat végzett:

Bircsár Norbert
Bircsár Pál
id. Farkas Mihály
ifj. Farkas Mihály
Rašeta Slobodan
Szabó Némedi Péter
id. Török Károly

Támogatott:

Bojtos Béla
Juhász Attila
Maráz József
Orosz Attila
Óri Ferenc

Impresszum

Súgó – a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók XXII. Találkozásának színlapja • Kiadja a Feketics Művelődési Egyesület, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség • A fedőlapot Pál Anikó tervezte • Tördelő-szerkesztő: Pál Anikó • Szerkesztette: Kiss Anita • Munkatársak: Hajvert Lódi Andrea, Nádi Karolina, Oláh Tamás, Sutus Áron, Szarka Ákos • A rendezvény fotósa: Szarka Zsófia • 2017 márciusa és áprilisa, Bácsfeketehagy